

Nepriklausoma

Lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 19 (45-ti metai) 1985 GEGUŽĖS – MAY 9 d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

ŠIEMET MŪSŲ SAVAITRAŠTIS "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" MINI 45-TUOSIUS SAVO GYVAVIMO METUS!

"ATŽALYNO" 14-TAS METINIS PAVASARIO BALIUS TORONTE 1985.4.27

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

SUVAŽIAVIMAS BONNOJE

Septynių industrinių valstybių suvažiavime Bonnoje, Vokietijoje ekonominiais reikalais pasitarimai vyksta lėtai ir sunkiai, labiausiai priešinant Prancūzijos prezidentui Mitterand.

Kanados min. p-kas Brian Mulroney sugrįžo iš suvažiavimo Ottawon. Jeigu nebūs susitarta Bonnoje ir JAV nutartų pakelti mokesčius importuojamom prekėms, JAV, B. Mulroney užtikrino, kad svarbiausias ir didžiausias prekybinis Kanados partneris atsižvelgs į Kanados situaciją ir bus jai švelnesnis. Trys ketvirtadaliai Kanados eksporto keliauja į JAV.

Suvažiavime JAV labiausiai dėmesį kreipia į agrikultūrą; Prancūzija reikalauja, kad lygiai svarbiai būtų aptarta, kaip sustabdyti amerikiečių dolerio kilimą. Valiutos klausimas esąs per daug komplikotas, kad būtų svarstomas kartu su prekybos reikalais šiame suvažiavime, – tvirtina amerikiečiai.

• Min. p-kas R. Levesque žada \$ 30 mil. naujai koncertų salei Montrealyje. Meras Drapeau įtikino min. p-ką Levesque, kad naujoji salė netoli Berri-de Montigny Metro nekainuos daugiau kaip 30 mil. dolerių.

Visai suprantama, kad po Olimpino pastato intrygų, žurnalistai neišvengiamai užklausė, ką R. Levesque darytų, jei minima suma būtų peržengta. Min. p-kas pažadėjo pridėti, jeigu "tikrai

IŠ KAIRĖS:

Leokadija

PAULASKAS-KANOVICH,

Prie pianino:
Graham GRANT,
sol. Linda
MARCINKUTĖ
ir jaunieji
"Atžalyniečiai"

Nuotraukos Stepo Varankos

būtų reikalinga, ir jei būtų peržengta tik labai kuklioje ribose". Tad toks "planavimas"...

Prez. Reagan'as gegužės 6 d. atvyko į Madridą, pasiėmęs suvažiavimui Bonnoje ir aplankęs Bitburgo Kapinės bei Bergen-Belsen buvusį koncentracijos lagerį, kuriame hitlerininkai buvo nužudę 50.000 žydų.

• Galų gale, pirmą kartą Montrealio Miesto Taryba išleido į savo pošėdį žurnalistus su kameromis ir garsinių juostų aparatais.

Kiti Kanados miestai-Ottawa, Toronto, Vancouver'is ir Winnipeg'as leidžia savo susirinkimus nufilmuoti televizijai ir radijo programoms.

PARIZEAU APSIĖMĖ VADOVAUTI

Buvęs finansų ministeris Jacques Parizeau sutiko padėti sukelti finansus ir suorganizuoti narius independentistų grupei, kuri atskirai nuo PQ šiemet, kai R. Levesque neįjungė atsiskyrimo nuo Kanados klausimą ateinančioms rinkimams.

PRANEŠA PLB

PREMIJŲ ŠVENTĖ CLEVELAND'E

JAV LB Kultūros Taryba rengia penktąją premijų šventę š. m. gegužės 11 d. Šventės metu bus atžymėti ir pagerbti 1984 metų laureatai.

PAPILDYTAS PLB VISUOMENINIŲ REIKALŲ KOMISIJOS SĄSTATAS

Buvusi Kanados LB Krašto Valdybos pirmininkė Joana Kuraitė-Lasienė buvo pakviesta ir sutiko įeiti į PLB Visuomeninių Reikalų Komisiją, kuriai šiuo metu pirmininkauja Algimantas Gečys ir kurią taip pat įeina dr. Kazys Ambrozaitis, Gintė Damušytė, Juozas Danys, dr. Bronius Nemickas ir Narcizas Prielaidas.

PASIRUOŠIMAI ARTĖJANČIAI KONFERENCIJAI KANADOS SOSTINĖJE OTTAWOJE

Š. m. kovo mėnesį PLB Visuomeninių Reikalų Komisijos pirm. Alg. Gečys buvo nuvykęs į Toronto miestą Kanadoje, kur dalyvavo Kanados LB Krašto Valdybos pirm. Paveičiaus ir vicepirm. visuomeniniams reikalams Joanos Kuraitės-Lasienės pastangomis sukvietame pasitarime š. m. gegužės 7 d. Kanados sostinėje Ottawoje įvykstančios Helsinkio aktą pasirašiusių valstybių konferencijos reikalais. Be PLB atstovo, šiame pasitarime taip pat dalyvavo VLIKo Valdybos atstovas Liūtas Grinius, Ottawos Pavergtų Tautų Komiteto atstovas ir PLB Visuomeninių Reikalų Komisijos vicepirm. J. Danys ir Toronto Pavergtų Tautų komiteto pirm. dr. Linards, Lukss, latvis. Pagrindinė atsakomybė už lietuvių atstovavimą konferencijos Ottawoje metu neša Kanados LB Krašto Valdyba. PLB ir VLIKas pažadėjo savo paramą informacinės medžiagos pristatymo reikalu. J. Danys paruošė atitinkamą memorandumą sovietų vykdomam žmogaus teisių pažeigimui Lietuvoje nušviesti. Jį PLB Visuomeninių Reikalų Komisija jau išsiuntinėjo Ottawos konferencijoje Helsinkio susitarimams peržiūrėti dalyvaujančių valstybių L. B. kraštų valdyboms. LB kraštų valdybos prašomos minėtą memorandumą įteikti savo gyvenamų kraštų vyriausybėms.

TELEGRAMA JAV VALSTYBĖS SEKRETORIUI SHULTZ

PLB valdyba pasiuntė telegramą JAV Valstybės sekretoriui Shultz pasisakydama prieš planuojamą pabaltiečių deportaciją į Sovietų Sąjungą. Telegramos kopijos pasiųstos ir JAV Tautinės Apsaugos patarėjui Robert McFarland bei Baltųjų Rūmų pareigūnui Linui Kojeliui.

LEIDINYS APIE LIETUVĄ PASAULIO BIBLIOTEKOMS

PLB Visuomeninių Reikalų Komisija kreipėsi į JAV LB Visuomeninių Reikalų tarybos pirmininką Joną Urboną su prašymu nupirkti atitinkamą kiekį pas leidėją esančių dr. Bronio Kaslo veikalo prancūzų kalba "La Lithuanie et la seconde Guerre Mondiale" (Lietuva ir Antrasis Pasaulinis Karas), su tikslu veikalo išsiuntinėti įvairių kraštų bibliotekoms. Dr. B. Kaslui tarpininkaujant, su leidėju susitarta ir artimu laiku 500 laisvojo pasaulio bibliotekoms bus minimas veiklas išsiuntinėjamas. PLB Valdyba nuoširdžiai dėkinga JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybai už pažadą suteikti finansinę paramą šiam svarbiam uždaviniui įvykdyti.

VEIKALAS APIE VOKIEČIŲ OKUPACIJOS LAIKOTARPĮ

PLB Visuomeninių Reikalų Komisija pakvietė prof. dr.

Julijū Šmulskį būti vyriausiu redaktoriumi ruošiamos išsamios analitinės studijos vokiečių okupaciją II-jo Pasaulinio karo metu Lietuvoje nušviesti. Š. m. kovo 30 d. Chicagoje PLB pirm. pavaduotojas dr. T. Remeikis ir PLB Visuomeninių Reikalų Komisijos pirm. inž. Algis Gečys su dr. Šmulksčiu pasirašė sutartį veikalo paruošimo reikalui. Veikalo paruošimą finansuoti yra įsipareigojusios PLB, JAV ir Kanados LB kraštų valdybos. JAV Lietuvių Fondas yra pažadėjęs veikalo ruošos darbą paremti "matching funds" principu ir pereitais metais darbo pradžiai paskyrė 1,000 dol. paramą. Veikalas bus rašomas anglų kalba ir bus atkirtis sovietų bandymams diskredituoti lietuvių tautą, ją apkaltinant bendradarbiavimu su nacine Vokietija. Dr. J. Šmulksčys profesoriauja Indianos universitete ir yra vienas iš nedaugelio mūsų jaunųjų istorikų.

ATITAISOMOS LIETUVĄ LIEČIANČIOS KLAIDOS

Algimantas Gureckas talkina PLB Visuomeninių Reikalų Komisijai ištaisant Lietuvą liečiančias klaidas enciklopedijose, metraščiuose, atlasuose, žemėlapiuose ir panašiuose leidiniuose. Paskutiniu metu sulaukta palankaus atsakymo iš D. Britanojoje veikiančios John Bartholomew & Son Ltd. žemėlapių ir atlasų leidyklos ir JAV Informacijos agentūros Washingtono. A. Gurecko rūpesčiu JAV LB leidiniais buvo aprūpintas Hokkaido universitetas Japonijoje.

MODERNIZUOJAMA PLB BŪSTINĖ

PLB Administracinių Reikalų Komisijos pirmininko dr. Tomo Remeikio priežiūroje šiuo metu vyksta PLB būstinės modernizavimas. Jau įsigyti kompiuteris ir kopijavimo mašina, kurie labai pagreitina ir palengvina būstinės darbą ir yra ypatingai didelė pagalba ruošiant Pasaulio Lietuvių Žinyną. Šia proga primename, kad dar ne visos LB Kraštų valdybos grąžino užpildytas Žinyno anketas. Labai prašome neatidėliojant anketas siųsti PLB būstinės adresu.

PRANEŠA ALTA

TIK NE Į SOVIETIJĄ

Rusų išeivijos laikraštis "Novoje Russkoje Slovo" savo 26. 738 numeryje paskelbė Aleksandro Lazarevo straipsnį, kuriame jis įrodinėja, kaip vadinamosios karo nusikaltėlių bylose negalima pasitikėti KGB parūpintais liudijimais ir dokumentais. Straipsnį užbaigia mintimi: jeigu nupilietintieji būtų ištremiami, tai tik ne į Sovietų Sąjungą, o į kraštą, iš kurio atvyko.

JAV DELEGACIJAI VYKSTANT Į MASKVĄ

JAV Kongreso delegacijai vykstant į Maskvą, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Teodoras Blinstrubas raštu kreipėsi į vadovaujančius šios delegacijos asmenis: Atstovų Rūmų pirm. Thomą O. Neill ir į kongresmaną Robert Michel, prašydamas priminti Gorbačioviui, kad Helsinkio nuostatų ir Žmogaus Teisių laužymas negali būti laikomas Sov. Sąjungos vidaus reikalu. ALTO laiške prašoma priminti Maskvai, kad turi būti palengvintas išskirtų šeimų susijungimas, turi būti duota daugiau laisvės siųsti dovanų siuntinius giminėms Lietuvon ir turi būti pašalinti pašto suvaržymai. Taip pat buvo pateiktas delegacijos vadovams sąrašas Maskvos kalėjimuose laikomų lietuvių, prašant užtarti, kad jie būtų paleisti.

1985 m. GEGUŽĖS mėn. 24 – 25 – 26 d.d.

RUOŠIAMAS

KULTŪRINĖS VEIKLOS SEMINARAS

NEKALTO PRASIDĖJIMO SESELIŲ NAMUOSE

57 Sylvan Avenue, Toronto, Ont.

TIKSLAI:

nagrinėti lietuvių kultūros vertybes, pramatyti būdus kaip jų siekti ir nustatyti gaires lietuviškos kultūros vystymui.

KULTŪROS KOMISIJA Kviečia VISUS DALYVAUTI IR REGISTRUOTIS IŠ ANKSTO IKI GEGUŽĖS 12 D.

KREIPTIS:

Rasa KURIENĖ – 40 Ferman Dr. Guelph, Ont. N1H 7E1

TEL: (519)-837-0780

Judita ČUPLINSKAITĖ – 62 Burnside Rd. Toronto, Ont.

M6G 2M8 TEL: (416)-533-7425

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 18.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimu turinį redakcija arba leidykla neatsako.

IŠ ALMA MATER Nr. 4

RAŠYTOJŲ PAVERGIMAS LIETUVOJE

(Istoriniai bruožai)

Rašytojai, kaip ir visi kiti Tarybų Sąjungos piliečiai, yra pavergti tiek fiziškai, tiek dvasiškai. TSRS ne tarnauja žmonėms, o atvirkiščiai. Todėl rašytojai privalo rašyti tik tai, kas reikalinga valstybei. Rašytojo laisvė, net gyvybė priklauso nuo valdžios malonės.

Pirmasis Lietuvos rašytojų pavergimo periodas buvo 1940-1941 m. Jau tada į Sibiro platybes buvo ištremti rašytojai: A. Gričius, L. Sakalinis-Žukauskas, A. Steponaitis, V. Bičiūnas ir kiti.

Antrasis rašytojų pavergimo periodas, kuris tęsiasi iki mūsų dienų, prasidėjo raudonosios ordoms 1944 m. vasarą vėl įsiveržus į Lietuvą. Tačiau sutelkintai ir atvirai rašytojai pradėti terorizuoti nuo Lietuvos rašytojų pirmojo suvažiavimo, kuris įvyko 1946 m. spalio 1-2 d. Vilniuje. Šis suvažiavimas buvo sušauktas apsvaistinti V. KP/b CK nutarimui ir A. Ždanovo pranešimui dėl žurnalo "Zvezda" ir "Leningrad".

Suvažiavimo pradžioje buvo išklaustas K. Preikšo pranešimas, kuriame buvo puolami daugelis rašytojų. B. Sruoga buvo iškoneveiktas už knygą "Dievų miške" (kaip "visai netikusi") žiūr. "Už tarybinę literatūrą", 1947 m. p. 23, toliau – UTLL), ir net už Nepriklausomybės metais išleistą eilėraščių "Rinktinę", kuri esanti "iš esmės ne kas kita, kaip buožinės buržuazinės Lietuvos garbini – mas" (UTLL, p. 24). A. Miškiniai klievo už "Pergalėje" (1946 m. nr. 11) išspausdintą eilėraščių "Ruduo". Labai K. Preikštui nepatiko eilėraščių frazė, sakanti, kad nurims Atlantas ir Pacifikas". Anot Preikšo, A. Miškinis yra "Smetonos ir jo režimo garbintojas bei tarybinės santvarkos šmeižikas" (UTLL, p. 25). J. Paukštelis buvo išvanotas "Pergalėje" (1946 nr. 1) už išspausdintą romano ištrauką "Praeitis", V. Mykolaitis-Putinas buvo išbartas už blaškymąsi "tarp dviejų aušrų", atseit, tarp buržuazinės ir tarybinės santvarkos.

Gavo pylos taip vadinamieji tyleniai, slapstęsi už vertimo darbų: S. Aglickas, V. Katilius, R. Mackonis, J. Petrusis ir kiti. O J. Graičiūnas net buvo pavadintas "atsiprašant rašytoju" (UTLL, p. 29).

Iš tuometinių jaunųjų rašytojų labiausiai suniektintas E. Mieželaitis. Už 1946 m. išleistą eilėraščių rinkinį "Tė – viškės vėjas" K. Preikšas pavadino E. Mieželaitį, kaip ir J. Graičiūną "atsiprašant poetu". Spaudoje, aprašant suvažiavimo eigą, K. Preikšo meste E. Mieželaičių frazė "atsiprašant poetas" buvo praleista, neminama. Ši E. Mieželaičio pažeminimą daugelis jau yra pamiršę, tačiau jo neužmiršo E. Mieželaitis. "Nakties drugiuose" (1966 m., p. 6-5) ir kitose lyrinėse publicistikos knygose E. Mieželaitis vis dar apraudo tą K. Preikšo įžeidimą.

Smarkiai puliti ir kiti jaunieji rašytojai. E. Matuzevičius buvo dergiamas už eilėraščių "Baltiją" (Literatūra ir menas", 1946 rugsėjo 1 d., nr. 6. p. 2), A. Vengris už eilėraščių "Kareivio sugrįžimas" (Lit. ir Menas 1946 rugsėjo 15 d. nr. 8, p. 3), Alf. Bieliauskas už apysaką "Naktis prieš ataką" (Jaunimo gretos", nr. 6). Smarkiai buvo išplūstas K. Kublinskas už pirmosios bolševikinės okupacijos metais paskelbtą satyrą "Eltesera".

Daug piktų žodžių klievo tuometiniam grožinės literatūros leidykos direktoriui V. Drazdauskui už J. Basą – navičiaus surinkutį "Lietuviškų pasakų", P. Vaičiūno "Rinktinę", K. Borutos "Baltaragio malūno" ir kitų knygų išleidimą. Be to, suvažiavimo rezoliucijoje buvo neigiaimai įvertinta S. Čiurlionienės poema "Skraidantys ežerai".

Po K. Preikšo pranešimo tą pačią ir kitą dieną kalbėjo rašytojai.

Jaudinanti, įsimintina buvo V. Mykolaičio – Putino kalba, pasakyta spalio 2 d. Iš tribūnos, specialiai atsiųstas ir suvažiavimo prezidiumą, jis taip pasakė: "Kaip jūs kovojate už savo idėjas, taip aš galiu kovoti. Kaip jūs sėdėjote kalėjimuose, taip ir aš galiu sėdėti". Paskui dar pridūrė: "Mano ir taip jau amžius nebeilgas". Šie Mykolaičio – Putino žodžiai spaudoje nebuvo paskelbti.

Labai arogantiškai, įžūliai suvažiavime elgėsi P. Cvirka. Spalio 2 d., kalbėdamas iš tribūnos, labai puolė už nerašymą šlubą rašytoją A. Kielą ir netgi taip pasakė: "Vaikšto, atsiprašant su lazda". Tiesa, kažkas iš prezidiumo replikavo P. Cvirkos adresu, už tuos žodžius net buvo subartas.

O dabar apie Lietuvos rašytojų gyvenimą po pirmojo jų suvažiavimo.

Sudėtingos buvo K. Kubilinsko ir A. Skinkio biografijos. Apie 1955 m. Lietuvos partizanai rotatoriais spausdintuose rašteluose išpėdavo saugotis Kubilinsko ir Skinkio kaip saugumo agentų. Kiek tokie kaltinimai tikri, gali pasakyti KGB archyvai. Tačiau A. Skinkio naudai kalba toksai faktas: partizanų laikraštyje "Aukštaičių kovai" (per daugelį metų pavadinimą galėjau pamiršti – jis gali būti ir kitoks) buvo išspausdintas A. Skinkio eilėraščių (pavadinimo neprisimenu), kurio posmai buvo šešių eilučių. Paskutinis toks: "Raudonieji Rytų kirminai" (apie 1948 m.). Kokiu slapyvardžiu A. Skinkys buvo pasirašęs, taip pat neprisimenu.

Daug nemalonių okupantams sudarė simpatingas rašytojas A. Vienuolis-Žukauskas. Būdamas Lietuvos TS R Aukščiausios Tarybos deputatu, vienoje sesijoje jis pasakė kalbą ir pareikalavo įvesti į rusų ir lenkų mokyklas kaip privalomą dalyką lietuvių kalbos pamokas.

Deputatų kalbos paprastai yra cenzūruojamos ir turi būti iš anksto aprobuotos. Bet A. Vienuolio-Žukausko atveju atsitiko taip. Kalbos tekstą rašytojas sąmoningai cenzoriui pateikė sesijos dieną prieš pat posėdžio pradžią, todėl cenzorius turėjo mažai laiko tekstą skaityti. Kalbos pradžiai specialiai buvo paruošta taip, kad nekeltų įtarimo. Todėl cenzorius, truputį paskaitęs, pasitikėjo ir leido A. Vienuoliui-Žukauskui kalbą skaityti sesijoje. Reikia pasakyti, kad Vienuolio-Žukausko kalba padarė sprogsios bombos įspūdį. Okupanto tarnai sumišo; A. Vienuolio-Žukausko pasiūlymas buvo priimtas ir įsigaliojo, kaip įstatymas.

1950 m. sausio 8 d. buvo rastas gatvėje nužudytas poetas K. Jakubėnas, nors ir būdamas kairiosios orientacijos, nepritare okupantų siautėjimui Lietuvoje. Tai matyti, kainavo jam gyvybę.

Paskutinė rašytojo auka ant Lietuvos laisvės aukuro yra M. Tamonio gyvybė. M. Tamonį suvažinėjo trauki nys. Gal jis buvo saugumiečių pastumtas po traukinį, o gal ir ne. Čia yra tikra štai kas: Jei po traukiniu ir nepastūmė, tai vistiek jį privarė iki tokios psichinės būsenos, kad pats puolė po traukinį.

O kiek Lietuvos rašytojų prarado sveikatą Gulage! Tai – K. Boruta, A. Miškinis, V. Drazdauskas, K. Inčūra, O. Lukauskaitė, R. Maskonis, A. Vengris ir kiti.

Teroras, šantažas, psichologinis apdorojimas Lietuvoje rašytojus lydi visą laiką. Jie plūstami spaudoje, jiems grasinama susirinkimuose ir posėdžiuose. K. Borutos knyga "Baltaragio malūnas" (1946 m. laida) ir A. Gričiaus feljetonų rinkinys "Laiko dvasia" (1946 m.) buvo net išimti iš bibliotekų. V. Rimkevičius buvo baras mas už romaną "Sudentai" (1957 m.), R. Lankauskas už romaną "Tiltas į jūrą" ("Pergalė", 1963 m., nr. 3), J. Mačiukevičius už romaną "Rojaus kampelis" (1971 m.), J. Mikelnas už romaną "Už horizonto – laisvė" (1978 m.) J. Avyžius už romaną "Chameleono spalvos" (1979).

J. Aputis 1979 m. buvo pristatytas gauti respublikinei premijai už romaną "Sugrįžimas rudenįjančiais laukais". Tačiau jis premijos negavo, nes "Pergalėje" (1978 m., nr. 6) išspausdino okupantams nepatinkamą apysaką "Prieš lapų kritimą".

O kiek rašytojus privargina nuolatiniai kūrinų perdirbimai ir taisymai. Kelis kartus buvo perdirbinėjamas A. Vienuolio-Žukausko romanas "Puodžiūnkiemis", V. Petkevičiaus romanas "Apie duoną, meilę ir šautuvą" ir kitų rašytojų kūriniai.

Čia pateikta mežiaga nėra pilna, ji nedetalizuota, tačiau pakankama, kad būtų suprantamos sąlygos, kuriomis gyvena ir kuria rašytojai šalyje, kuri skelbiiasi esanti pati demokratiškiausia visame pasaulyje.

INFORMACIJOS

VERTĖJŲ PASITARIMAS RUSŲ KALBA

1979 m. rugsėjo 12-13 d. Vilniuje vyko lietuvių literatūros vertėjų konferencija. Joje dalyvavo ne tik iš Tarybų Sąjungos, bet ir iš užsienio tie asmenys, kurie verčia lietuvių literatūrą į savo gimtąsias kalbas. Atrodo, natūralu būtų, kad pasitarimas būtų vykęs lietuvių kalba, nes jame dalyvavo žmonės, mokantieji šią kalbą. Bet dabar vykdoma intensyvi rusifikacija buvo svarbiau, negu vertėjų norai. Pasitarime buvo vartojama rusų kalba. "Dirigento lazdele" – vartoti rusų kalbą, pakėlė ne tik J. Kuolelis, bet ir ... A. Pocius. O toliau jau viskas vyko savaime.

Buvo faktų, kad kai kurie vertėjai iš užsienio, apsi-vylę, kad pasitarimai vyksta rusų kalba, ėmė vengti pasitarimų. Ar iš to padarė kokias išvadas pasitarimo rengėjai, sunku pasakyti. O gal neišdrįso net susigėsti?

RUSIFIKACIJA GELEŽINKELIO STOTYJE

Leninas kadaise rašė, kad net geležinkelių tinklo unifikavimas neturi nustelbti nacionalinių kalbų, tačiau dabartiniai rusifikatoriai apie tai nebeįsisiūlo prisiminti. Geležinkeliai, jų stotys yra tos sritys, kur rusifikacija klestėti. Daug kur Lietuvoje įvairūs skelbimai, visokia informacija tik rusų kalba. Ypač tai ryšku prie kasų langelių. Pavyzdžiui, tokia padėtis yra Plungės geležinkelio stotyje.

Gėda plungiškiams..

IŠ ANKSTO SUREŽISUOTAS PASITARIMAS

Į Taškento pasitarimą rusifikacijos klausimu buvo sukviešti aukštas pareigas užimantieji asmenys ir vaikų darželių auklėtojos. Pirmieji tylėjo dėl savo padėties, antrosios nesuprato, kokia čia ruošama kilpa. Be to, iš anksto buvo taip surežisuota, kad beveik visi dalyviai tebuvo tik statistai "salei užpildyti".

Po Taškento pasitarimo (1979 m. gegužės mėn.) mūsų respublikos švietimo ministerija kasdien telefonu turėjo pranešinėti Maskvai, kas tuo reikalu jau padaryta.

PRASTA VILNIAUS UNIVERSITETO REMONTO KOKYBĖ

Iki šiol daugiau buvo rašyta apie VU remonto spartą. Remonto kokybės klausimas beveik nebuvo svarstomas.

Nors remonto darbai dar toli gražu nebaigti, bet kokybės klausimas pasidarė jau gana aštrus.

Pirmoji "auka" – naujas knygynėlis "Littera". Po smarkesnio lietaus vanduo ėmė tekėti į vidų. Jis apsėmė daug deficitinių knygų (dabar knygynėlis nebeveikia). Sunku pasakyti, už kiek tūkstančių rublių padaryta žalos, – tokie dalykai paprastai viešai neskelbiami.

Pradėjus VU patalpas kurenti, daug kur ėmė trūkinėti apšildymo vamzdžiai. Į patalpas pritekėjo vandens, nekais paversdamas tik ką atliktą remontą. Yra ir kitų požymių, rodančių, kad daug kas buvo remontuojama nekokybiškai. O praėjo dar tiek mažai laiko! (E. Kartonis)

/Lietuvos Pogrindžio Spauda. Vakaruose išleido Pasaulio Lietuvių Bendruomenė /.

SCHILLER INSTITUTE:

HUMANITY FACES ECOLOGICAL HOLOCAUST

Dateline, April 23. The Board of directors of the Schiller Institute, the international economic and foreign policy think tank founded by Helga Zepp LaRouche in 1984, issued the following statement from its Washington, D.C. headquarters today:

Unless there is action beginning today to stop the mass murder plans 100 times worse than Hitler's being carried out by the International Monetary Fund and the World Bank, humanity has little chance of reversing the outbreak of epidemic diseases now sweeping across Africa and the rest of the developing sector. These epidemics will become pandemic, cross the borders into the economically depressed developed nations, and produce a global ecological holocaust that will kill at least 970,000 million people by 1988.

The disaster we face is no surprise. Since as early as 1974 Schiller Institute leaders Lyndon and Helga LaRouche have warned that, given the policies even then being implemented by the IMF and the World Bank to slash the food and energy consumption of the worlds population, a global ecological holocaust would be the inevitable consequence. A medical and biological task force commissioned in 1974 by Lyndon LaRouche projected the outbreak of successive waves of famine and disease, representing downward rachets in the global ecological balance. The principal points of rachet collapse were forecast to occur in 1980, 1982 and 1984 with the onset of irreversible ecological holocaust in 1987-88.

Today, still in the earlier part of 1985, we are witnessing the grim evidence that this projection is precisely correct. Epidemic outbreaks across the globe have left no continent untouched. They include:

* The resurgence of malaria, a disease that man once believed he had conquered, at the level of at least 200 million known victims in Africa, Asia and Middle East.

* Raging cholera epidemic across all of Africa, with up to 300,000 people exposed to the disease in an epidemic region of Somalia alone, according to experts of the Center for Disease Control in Atlanta, Georgia, "all of Latin America", particularly northern Brazil, is ripe for the outbreak of cholera;

* The outbreak of livestock swine flu in Belgium, which threatens the extinction of the entire pig population of Europe;

* The outbreak of deadly AIDS disease to epidemic proportions in the heterosexual population of the United States.

On wednesday, April 25, the representatives of the Schiller Institute, held press conferences in cities across North America, Europe and Asia to present the full facts on the threat of global ecological holocaust, brought upon humanity by the genocidal looting policies of the IMF.

Unless IMF austerity policies are nullified and reversed immediately, all nations will suffer through outbreaks of diseases worse than the Black Death that ravaged Europe in the 14th century. We call for full and immediate support of all governments and institutions for our campaign to reverse the IMF genocide policies 100 times worse than Hitler.

„NL“ ELEKTRONINĖS MAŠINĖLĖS VAJUS

MALONŲ "NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SKAITYTOJAI IR RĖMĖJAI, -

Praeietyje ne viena kartą buvo kreiptasi į Jus šio laikraščio reikalais, ir visuomet buvo rastas bendrų laikraščio reikalų supratimas bei parama.

Todėl ir šią kartą vėl drįstame kreiptis į jus "NL" opiu reikalu, išlaikant tolimesnį laikraščio egzistenciją.

Bet kokiam darbu atlikti yra reikalinga turėti priemonės – įrankiai. Jau ne kartą esate pastebėję "NL" laikraščio puslapiuose esančių raidžių įvairius nelygumus, bei jų netinkamumą. Turimos laikraščio tekstui specialios rinkimo mašinėlės per 15-20 metų baigia susidėvėti. Jos dažnai genda, o jų laikinai pataisymai kas metai kainuoja vis didesnes sumas.

Žvelgdami į laikraščio ateitį, "Nepriklausomos Lietuvos" Valdyba, tikėdama ankstyvesniais "NL" skaitytojų pritarimais bei parama, nutarė įsigyti reikiamą pagriną, specialią laikraščio tekstams rašyti elektroninę mašinėlę, kuri kainuoja apie 3.500 dolerių.

TUO REIKALU "NL" VALDYBA SKELBIA RAŠOMOSIOS MAŠINĖLĖS ĮSIGIJIMO VAIJŲ ir kreipiasi į visus "NL" skaitytojus bei visą lietuvišką institucijas, pagal galimybę prisidėti pinigine auka ir paremti rašomosios mašinėlės įsigijimą. Vist akotajai bus skelbiami spaudoje.

Tikėdami jūsų nuoširdumu, mielai skaitytojai, "NL" Valdyba iš anksto yra dėkinga visiems, kurie prisidės prie lietuviško spausdinto žodžio gyvastingumo išelviųje.

"NL" VALDYBA

JALTOS AUKOS

BAIGIANTIS II-jam Pasauliniam Karui, apie 6 milijonai rusų buvo įklimpę Vokietijoje. Dalis jų buvo atgabenti nacių vergų darbams, kiti- atsiradę ten kaip karo belaisviai. Dar kiti- antikomunistiniai kovotojai vokiečių uniformose, ir nemaža dalis moterų ir vaikų. Iš viso skaičiaus apie 3 milijonai pakliuvo į Vakarų Alijantų užimtas zonas.

Slaptus susitarimus tarp EDEN'o ir MOLOTOV'o 1944 m. Maskvoje ir patvirtinus susitarimą CHURCHILL'ui ir STALIN'ui 1945 m. JALTOJE, tie žmonės, neduodant jiems jokio pasirinkimo, buvo pasmerkti grąžinimui į Sovietų Sąjungą. Tai reiškė, kad didžiulis jų skaičius bus išgabentas į Vorkutą Arktikoje. Pasmerktieji grįžimui nuėjant, kas jų laukia. Daugelis nusižudė nenerėdami tokios ateities.

Knyga JALTOS AUKOS yra parašyta grafo Nikolaj TOLSTOJ'aus /tiesioginis ainis rašyt. L. Tolstojaus giminės/ atskleidžia faktus apie tokią tragišką repatriaciją. Kadan- gi, po II Pas. karo Didž. Britanija buvo suvaržiusi valstybi- nių popierių peržiūrėjimą 30-čiai metų, joks istorikas prieš minimos knygos autorių negalėjo matyti dokumentų, sudarytų nuo Potsdamo konferencijos liepos mėn. 1945 m. iki 1946 m. pabaigos. Dokumentai liudi- ja pusę tų įvykių, kurių supratimui jie yra pagrindiniai. Be to, daug išlikusių gyvų liudininkų buvo dabar apklausi- nėti pirmą kartą. /Knygos "Victims of Yalta" I-oji laida pasirodė 1977 m., penktoji 1978 m. Išleista Londone, Brita- nijoje/. Daugelyje atvejų liudijimai rimtai pakeičia /iki knygos išleidimo/ priimtą įvykių versiją.

ĮŽANGINIA MEŽODYJE

"Daugiau kaip DU MILIJONAI RUSŲ buvo Vakarų Ali- jantų atiduoti Stalinui 1944-7 m. ir kad jų likimas buvo baisus, tapo žinoma vis platesnei visuomenei per eilę me- tų. Iš pradžių apie juos žinojo daugiausiai tik emigrantai, tiesioginiai turėję ryšių su šia tragedija. Gera paruoštos tuo klausimu pirmosios studijos pasirodė anglų kalboje: /Peter Hu ley-Blythe 1964 m. "The East Came West", Cald- well, Idaho/. Apie kazokų dalinių pasidavimą Austrijoje ra- šė lenkas Josef Kackiewicz /Paris, 1957 m./ ir rusų kal- boje /New Yorke 1962 m. ir II-oji laida 1970 m./- du to- mai kazokų atsiminimų, redaguotų gen. Viačeslav NA MEN- KO. Vokiečių kalboje keletą svarbių aprašymų apie Vlaso- v'ą ir Jurgen Thorwald's "Venn sie verderben wollen: Bericht des grossen Verrats /Stuttgart, 1952/. Vėliau pa- sirodė svarbūs leidiniai, kuriuose tie tragiški įvykiai ap- tariami iš perspektyvos. Vienas žymiųjų-Mark R. Elliott "The United States and Forced Repatriation of Soviet Ci- tizens 1944-47, Political Science Quarterly /1973/; Ju- lius Epstein "Operation Keelhaul: The Story of Forced Re- patriation from 1944 to the Present /Old Greenwich, Con- necticut, 1973/; Nicolas Bethell.

Kruvini Vilniaus Akmenys, Kruvinos Panerių Smiltys

Užpernai buvo iškilingai paminėta Varšuvos geto su- kaktis. Neapsieita ir be diplomatinio incidento, kai Izrae- lis pasipiktino, jog iškilmėse dalyvavo OLP arabų dele- gacija. Ar buvo buvusio Vilniaus geto atstovų, nežinia. Viena aišku, jie privalėjo ten būti.

Vilniaus getas niekada nesukilo. Didžiuma jo gyven- tojų žuvo; sušaudyti Paneriuose. Tačiau jo istorija, kovo- jant su naciais, nemažiau dramatiška ir herojiška. Tie, kurie matė kadaise daug triukšmo sukėlusią filmą "Holo- caust", prisimena, kad raginimai griebtis ginklu nesiliovė eję varšuviečiams iš "Litvaku", iš Vilniaus.

Toji praeitis nevisai mums žinoma. Net ir tiems, ku- rie vokieťmetyje mokėsi ar dirbo Vilniuje. O tačiau "šiaurės Jeruzalės" sunaikinimas lieka mums vienu iš šiur- piausių puslapių Vilniaus miesto istorijoje.

Spausdinamas vertimas yra paimtas iš Lucien Stein- berg'o knygos "Teisuolių Maištas" /La revolte des justes. Les Juifs contre Hitler, 1933-1945/ Paris, Fayard, 1970/. Akiivaizdu, kad šio veikalo sudarytojas naudojosi gyvų žmo- nių liudijimais ir išlikusiais dokumentais. Jų dalį jis su- mini tekste. Kai kurių šaltinių autentiškumu net suabejoja. Nėra kalbos, kad liko nepatikrintų dalykų. Bet visumoje, įvykių atvaizdavimas atrodo objektyviu ir įtikinamu. Bent palyginus su Izraelyje išleista knyga: Documents on the Holocaust. Selected sources on the destruction of the Jews of Germany, Austria, Poland and the Soviet Union. Jerusalem. Yad Vashem, 1981.

Kaip smulkmeniškai beatrodytų autoriaus pastanga suminėti visus kovotojus /o tai suprantama, nes autoriaus noru buvo, kad jų auka nebūtų pamiršta/, skaitant šiuos puslapius sunku nepajusti pagarbos visiems tiems pilkiem herojam ir herojėms, parodžiusiems savo sumanumą ir ryžtą kovoje su vienu iš didžiausių mūsų amžiaus barba- ru - hitleriniu nacių germanu.

Lucien Steinberg

VILNIUS: PASIPRIEŠINIMAS KURIUO NIEKAS NEJTIKĖJO

Rytų ir Centrinę Europą dažnai apibūdinama kaip zo- na, kurioje vyksta įvairių tautų konfliktai. Gyvenimas kai- mynystėje, neretai po vienu stogu, nesiliauja kėlęs itin skausmingas problemas. Ypatinai nuo to laiko, kai visa - me pasaulyje išbujojo nacionaliniai instinktai. Jei būta žemėje srities, kur toji trintis pasiekė ir netgi prašoko nevilčios ribas - tai Vilnius.

Viduramžyje šis miestas buvo Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos sostinė. Krašto, kuris anuomet buvo daug didesnis, negu Nepriklausoma Lietuva, kurią atstatė nie- kingu 53.242 km² plotė, Versalio sutartis. Didžioji Ku- nigaikštija driekėsi ligi Smolensko, ligi Lietuvos Brastos, apimdama visą Gudiją ir siekdama - tam tikrais laikotar- piais - pietuose netgi Juodąją Jūrą. Vėliau ją susiurbė sa- vin Lenkija; dar vėliau ji buvo prijungta prie Rusijos.

1985. V. 9

Rusai III-jame Reiche

Shalva Jašvili /slapyvardis, nes jo motina tuo metu buvo dar gyva Sov. Rusijoje/ birželio 22 d. 1941 m. sekmadienį planavo dar valandėlę nusūsti savo lovoje. Jaunam okupacinio dalinio Raudonosios Armijos leitenan- tui Sovietų Lenkijoje dar buvo likę 3 mėnesiai tarnybos, baigiant 2 metus kariuomenės. Po to jis grįšias į savo saulėtosios Gruzijos kalnus. Atrodė, kad jokių kliūčių ne- turėtų būti sugrįžti į civilinį gyvenimą. Tiesa tačiau, kad vyresnieji instruktoriai paskutiniu metu nemažai laiko skyrė apmokymui, kaip atpažinti vokiečių tankus, lauko ar- tilerijos pabūklus ir kitus Wehrmacht'o ginklus. Atrodė keista, nes santykiai tarp III-lojo Reicho ir Sovietų Sąjun- gos buvo ko širdingiausi po to, kai dvi didžiausios Eurazi- jos pajėgos sutarė ir pasidalino tarp savęs Lenkiją.

..... Dieną prieš, Jašvili su draugu, kilusiu iš Buriat- Mongolijos, nuvyko į netoli esantį Lydos miestelį Baltgu- dijoje, tradiciniam šeštadienio vakaro praleidimui. Nuė- jo į kiną ir sugrįžo į barakus, iki vėlumos šnekučiuoda- miesi. Jašvili draugas ypač mėgo klausytis pasakojimų apie saulėtąją Gruziją, tokią skirtingą nuo vėjuotos ir ny- kios tundros. Ypatinai jis mėgo apelsinus, kuriuos Jašvil- li namiečiai atsiųsdavo, ir stebėjosi, kad yra toks kraštas, kur tokie obuoliai auga ir kiekvienas praeivis gali jų pri- siskinti.

Rytojaus dieną, 6 val. ryto Jašvili buvo pažadintas ne- tikėto aliarmo garso. Skubiai apsirengęs uniforma, išsku- bėjo kieman. Karininkas visus nuramino, kad tai buvęs ne- tikras aliarmas ir kad visi gali grįžti miegoti.

Po dviejų valandų sprogmenys supurtė barako sienas ir pasigirdo kitas aliarmas. Miesto aikštėje buvo jau di- elis būrys artileristų, karininkų ir įvairių dalinių karei- vių minia, susirinkusi iš visų miesto barakų, klausinėda- ma, kas vyksta. Vieni kalbėjo apie kaikurių miestų kvar- talų bombardavimą, kiti apie manevrus. Tačiau sumiši - me paaiškėjo, kad nukentėjo traukinio stotis, ginklų ir ži- balo sandėliai. Jokių parėdymų negauta. Tik apie 10 val. atsirado karininkas, klausdamas, ar kas žino, kaip naudoti keturvamzdį priešlėktuvinį pabūklą. Jašvili išėjo į prie- kį. Tuojuo jam buvo įsakyta su savo būriu ir 4-riais to- kiais pabūklais vykti prie kaimyninio aerodromo apsaugo- ti jį nuo parašutinininkų. Jam buvo duotas 3 tonų sunkveži- mis transportui ir apie 6 val. vakaro pajudėjo kelionei į aerodromą.

Jašvili dar nematė karo ženklų, jeigu toks buvo pra- sidėjęs. Tačiau vidurdienio pertraukoje sužinojo, kad jau nebereikės saugoti amunicijos sandėlių, esančių 5 m. už miesto. Paryčio prietemoje smingantieji bombošeiai iš dangaus numetė bombas, kurios akinančiu sprogimu su- naikino visus sandėlius. Saugojusių būrio 24 buvo užmuš- ti. "Operacija Barbarossa"- hitlerinės Vokietijos inva- zija į Rusiją - prasidėjo.

Jašvili'jaus sunkvežimis keliavo per naktį, uždrau- dus žibinti priekines lempas ir dažniausiai pirmuoju gri-

Kada 1918 metais Lietuva pasidarė nepriklausoma, ji perėmė žemes, kur buvo kalbama lietuviškai/ nors būta ir vietovių, kur lietuviai radosi mažumoje/ ir atgavo taip pat savo sostinę. Bet tuo metu Vilniuje toli gražu nevyravo lietuvių dauguma. Ten gyveno kur kas daugiau lenkų ir žy- dų, negu lietuvių. Buvo taip pat gudų, rusų, latvių ir nema- žai vokiečių.

1920 metais ginkluotos lenkų kolonos, vadovaujamos generolo Želigovskio, peržengė taikingos Lietuvos sieną ir pagrobė Vilnių. Taip lietuviškas Vilnius tampa lenkiš- kuoji. Mažytė Lietuva skaudžiai pažeista vidų, bejėgė at- remti lenkų smurtą, laukė progos atsirevanšuoti.

1939 m. rugsėjo 17 dieną "atsiliepdami" ukrainiečių ir gudų liaudies prašymą /vokiečių armijos tuo metu lai- kė apgulime Varšuvą/ sovietiniai daliniai peržengė Len- kijos sieną, remdamiesi 1939 m. rugpjūčio 23 d. pakto nuostatais. Už dviejų dienų jie pasiekė Vilnių ir tuojuo pat išsidėstė išilgai Lietuvos sienų.

Netrukus Sovietų Sąjunga pareikalavo iš Baltijos vals tybių /Lietuvos, Latvijos, Estijos/ teisų įsirengti kari- nes bazes jų teritorijoje. Bet, geros valios ženkian, S t a l i n a s g r a ž i n a L i e t u v a i V i l n i ų . /Red. pabraukta/.

Sukiužus Prancūzijai 1940 metų birželio pabaigoje, pasibaigia vaidinimo pertrauka: Stalinas paprasčiausiai nuverčia trijų Pabaltijo respublikų vyriausybes, paskui surengia plebiscitą, kad žmonės pra- šytųsi prijungiami prie Sovietų Sąjungos.

Vilnius tampa sovietiniu miestu.

Bet Vilnius yra taip pat labai senų žydų kultūriniu ir dvasiniu centru- Lietuvos Jeruzale. Tai svarbi judaizmo filosofinių sąjūdžių lopšys. Arčiau mūsų, 19-to šimtmė - čio pabaigoje ten išsivystė žydų tarpe judrus politinis gy- venimas tarp įvairių socialistinių frakcijų: rusų socialde- mokratų, kurie susiskaldys į bolševikus, menševikus ir Bund'istų, socialistų sionistų, pagaliau sionistų, nelinks- tančių socializman. Atsiranda kovingų darbininkų unija.

Tarpukaryje žydiškasis Vilnius /Vilna-la-Juive/ iš- liko ištikimas savo kultūrinei tradicijai. Ne tik kad Vil- niaus yiddish tarmė buvo laikoma pačia rafinuočiausia, at- sirado visa karta kalbininkų ir gramatikos žinovų, kuri bandė /nors jai pilnai ir nepavyko/ suformuoti tos kalbos sintaksę bei rašybą. Tuo pat metu Vilnius buvo ir žydų kultūros, hebrajų kalba, židiny. Kiek ten buvo žydų 1939 metais? Apytikriai tarp 60.000 ir 80.000; bendras miesto gyventojų skaičius siekė 200.000 su viršum. At- sieit žydai sudarė maždaug tarp 1/3 ir 2/5 visų gyventojų.

Itzik /mažybinė vardo Isaac forma/ Wittenbergas - dramos, kuri supurtys iš pagrindų vilnietišką judaizmą, pagrindinis veikėjas - gimė 1907 metais. 1941 m., kada vo- kiečiai užėmė Vilnių, jam buvo 34 metai. Jam sukako 36- ri žuvimo metais. Tačiau tų trisdešimt šešerių metų bū- vyje Wittenbergui teko išgyventi paeiliui caro, Lietuvos respublikos, Lenkijos respublikos, raudonarmiečių, užė- musių Vilnių, nepriklausomos, bet palankios sovietams

čiu. Porą kartų atsidūrė griovyje, ir tik auštant prisistatė aerodroman. Čia majoras nurodė užimti gynybos postus apylinkėje, tarp medžių. Jašvili, kartu su kitais /jų bu- vo 24, įskaitant vairuotoją/, kaip buvo sakyta, nuvyko į a- pylinkės pakraštį, sustatė ginklus ir laukė.

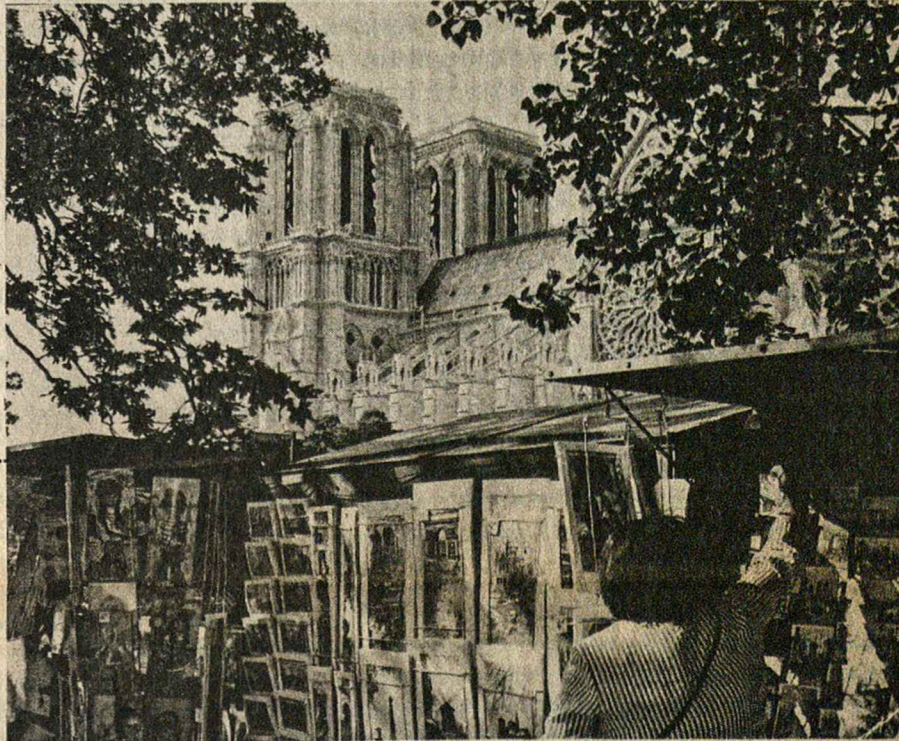
Kai dienaėjo į pabaigą, dar niekas nebuvo sudrums- tęs laukų ir miško ramybės, kur jie buvo įsitaisę. Karei- viai atsisagstė milines ir aprimo.

Netoli buvo pastatas, kurį Jašvili sumanė su keliais draugais apžūrėti. Pasirodo tai buvo virtuvė netoliese e- sančių belaisvių stovyklai, ir lenkė mergaitė paklausė jų, ar nori kokio maisto. Jie nuėjo paskui ją į didelį sandėlį. Atidarius duris pasirodė tikras lobis! Iki lubų buvo pa- krauta milžiniškų kumpių, eilės dešrų, lašinių ir vodos dėžių. Kareiviams tiesiog varvėjo seilės, bet žinodami, kokios grėsia bausmės Sov. Sąjungoje tiems, kurie "ima" valstybės turtą- susivaldė. Mergina tačiau papasakojo, kad vos tik buvo patvirtinta vokiečių invazija, visi gyven- tojai, sargai ir belaisviai dingo. Niekas nežino, kur, tik aišku, kad greitai čia nepasirodysią. O visas šis maisto lobis buvo laikomas NKVD sargybinių valgomiesiems. Kaip ir pritinka svarbiausiems Revoliucijos saugotojams, jie sau nešykstėjo. Nudžiugę kareiviai prisikrovė sunkve- žimį ir savo skilvius gėrybėmis.

Diena baigėsi ramiai, tačiau viskas kryo nenumatyta linkme. Majoro pasiuntinys, kuris turėjo atvykti su nuro- dymais, neatvyko. Dar kiek palaukęs, Jašvili nusiuontė savo pasiuntinį pas jų kaimyninio būrio leitenantą, sužino- ti, kas vyksta ir ką daryti. Pasiuntinys grįžo, kasydamasis pakaušį- ten neradęs nė vieno. Tada buvo nusiųstas pas atsakingąjį majorą. Grįžęs pasiuntinys pranešė, kad dingo ir majoras su visais kitais! Pasiliko šis vienišas būrys iš 24-rių vyrų su savo gėrybėmis.

Beliko grįžti į miestą. Čia rado gatves ir aikštę už- tvenktą besitraukiančių kareivių. Šiaip taip prisikasus prie Būrio būstinės- rado tik griaučius, nes vokiečių bom- ba buvo tiesiai pataikiusi.

Po tokio paskutinio bandymo, jaunasis gruzinas nuta- rė, kad nėra kito pasirinkimo, kaip tik prisijungti prie be- sitraukiančios vilkstinės Rytų kryptimi, atgal į Rusiją (b.d.)

Kampelis Paryžiuje prie Notre Dame Katedros

Lietuvos, pagaliau tarybinės Lietuvos, valdžioje. Teko pa- žinti šešis skirtingus politinius režimus tame pačiame mieste trumpo amželio būvyje. Ir tai dar mes praleidome vokiečių okupaciją Pirmojo Pasaulinio Karo metu. Ne vien toji sritis buvo parako sandėliu, joje taip pat dažnokai bū- davo sprogimų.

Sulaukęs vyro amžiaus Wittenbergas kaip lenkas į- stojo anksti į lenkų komunistų partiją. Būdamas batsiuviu, jis darbavosi unijose. Tai buvo vienintelė dirva, kurioje komunistai galėjo tuo metu legaliai veikti, kadangi lenkų komunistų partija buvo uždrausta. 1936 m. Wittenbergas tampa Vilniaus odininkų ir kailiadirbių unijos pirmininku ir miesto tarybos nariu. Kitaip sakant, ne vien žydų bend- ruomenės, bet ir miesto savivaldybės atstovu.

Leistina teigti, kad tos pareigos išgelbsti jo gyvybę 1938 metais, kai Stalinas paskelbia lenkų komunistų parti- jos likvidavimą, kurį palydėjo dalies vadovaujančių asme- nų fizinis sunaikinimas. Turėdamas mieste oficialias pa- reigas, Wittenbergas lieka savo poste ir negalvoja apie pasitraukimą į Sovietų Sąjungą.

Savaime aišku, jo veikla dar praplatėja, atėjus Rau- donajai Armijai ir pavertus Lietuvą tarybine respublika. Jis lieka gyventi Vilniuje, kuris, nors ir virtęs Lietuvos sostine, nesulietuvėja.

Kai Wehrmacht'as užima Vilnių invazijos į SSSR pradžioje, Wittenbergo pavardė randasi, savaime aišku, pirmųjų areštuotinių ir sunaikintųjų asmenų sąrašė. Jis neturi jokių iliuzijų, įpratęs slapstyti nuo mažens, jis be- matant pasitraukia į pogrindį. Kaip daugelis komunistinių veikėjų, likusių užimtose vokiečių srityse, Wittenbergas planuoja organizuoti partizaninį pasipriešinimą. /b.d./

JŪRININKAS JAMES COOK

Labiausiai pagarsėjęs savo atradimais anglų jūrinin- kas James Cook buvo gimęs 1728 metais.

Pradėjęs savo keliones paprastu anglims gabenti lai- veliu, vėliau apiplaukė Pietų ir Šiaurės polius. Į Anglijos imperijos karūną įsegė dar keletą brangių deimantų, t.y. surado tuomet dar nežinomas kraštus: Australiją, Naująją Zelandiją ir kitas dideles salas.

Jis stengėsi padėti vietiniams laukiniams, juos pamo- kyti kaip gyventi geriau, aprūpindavo sėklomis, ir jie die- vino jį; bet kai vieną dieną Havajų salose didžiulė audra sudaužė jo laivą, nusivylę vietiniai užmušė jį ir pabėgo į salos gilumą.

Visą savo gyvenimą nugalėjęs vandenynus ir didelius pavojus, bet išvargęs, žuvo 1779 m., sulaukęs vos 51 me- tus amžiaus. /Iš "Great Lives, Great Deeds"/

3 psl.

KULTŪRINIS PUSLAPIS

4

RŪTA LEE SU SAVO PARTNERIU, MOLLY ROLĖJE.

RŪTA LEE-KILIMONYTĖ LENGVOSIOS OPEROS SCENOJE

Kiek anksčiau Rūta Lee pasirodė ABC televizijos programoje, gražioje rolėje "Love Boat" ir "Benson". Dabar ji pasirašė sutartį trimis filmams ir šiuo metu ruošia tas roles. Be minėtų filmų, Rūta Lee labai sėkmingai vaidina scenose. Pasižymėjo ir keletose lengvo žanro operetėse, kaip "Peter Pan" ir kt. Apie jos Peter Pan rolę vietos spauda pirmuose puslapiuose taip rašė: "Rūtos suvaidintas Peter Pan "flies into the hearts of all". Neseniai ji baigė vaidinti San Barnadino scenoje vyraujančią rolę "Molly Brown" veikale. Visą vasarą veikalas buvo vaidintas kiekvieną dieną, o sekmadieniais du kartus. Vietos spauda mirgėjo jos nuotraukomis. "The Press Enterprise" vasario 14 d. apie Rūtos Lee sėkmę taip rašė: "Nepamainoma lengvos operetės žvaigždė; jai buvo sukurti specialūs kostiumai 75.000 dol. vertės. Ji šiame veikle per keletą minučių turėjo persirengti 18 kartų. Kostiumų kūrėjas - Grand Hunt. Ji atrodė scenoje žavinga ir labai grakšti". Kitos dienos spauda taip rašė: "But, as I said, Rūta conquers all. Watching her shock the proper people of Denver with her unrefined, good-natured boisterousness you don't think the thematic implication. You just sit back and enjoy".

Molly Tobin - Rūta Lee - buvo viena iš geriausių kada nors vaidintų kitų aktorių. Pažiūrėkime iš arčiau, kas ta

Molly buvo ir kur ji gyveno. Molly - airio Shamus Tobin duktė. Ji ir jos trys broliai gyveno vargingai. Ji susitiko Mark Twain'ą, kai buvo dar labai jauna ir jos svajonė buvo pasidaryti kaip nors turtingai. Nusidangino į Colorado Gold Camp - Leadville ir ten susitiko turtingą kasyklų savininką Leadville Johny Brown. Jos svajonė išsipildė - pasidarė turtinga. Jos vedybos jai buvo ne iš meilės, bet dėl "išrokavimo". Neilgai trukus, priėjo prie didelių kibirų ir išreikalavus 20 milijonų dolerių, ji paliko.

Molly nebuvo išsimokslinusi, bet gudri mergina. Su tais milijonais ji panoro įsitvirtinti aukštojoje visuomenėje, tačiau tos visos "matronos" jos nepriėmė ir jos svajonės sudužo. Tuomet ji susiėmė pinigais ir išvyko į Europą. Per 8 gyvenimo metus tenai ji išmoko penkias kalbas ir studijavo operos bei koncertinį meną. Prasilavinusi ir pasišvaisčiusi po Europą, Molly panoro grįžti į Ameriką. Pirko sielą į laivą "Titaniką" bilietą ir leidosi į kelionę. Kaip visi žinome, "Titanika" ledo kalno užgauta, nuskendo. Molly, tarpe kitų keleivių, gelbėjosi mažu laivėliu. Ne tik tai - ji ėmėsi iniciatyvos laiveliui vadovauti. Savo brangius činčilų kailinius nusiėmusi, apklojo tris vaikus, kurie radoši jos laivelyje. Laivėlis laimingai buvo išgelbėtas ir tas paltas nebuvo jai svarbus, nors ir kainavo tuomet 600.000 dolerių.

Taip jos gyvenimo istoriją baigia rašytojas Richard Morris. Į muzikinį scenos veikalą-operetę ją pavertė Meredith Wilson. Molly vedė labai prabangų gyvenimą, taip buvo pavaizduota ir scenoje. Tad nenuostabu, kad Rūtai Lee kostiumai ir "brangenybės" kainavo tokią didelę sumą pinigų, ir Rūta nei rengėjų, nei publikos neapvyklė, bet džiugino savo rafinuota valdyba, kurdamą Molly charakterį labai išjieskoti ir išstudijuoti iki smulkių detalių.

Dabar Rūta ruošiasi filmui "First and Then" su H. B. O. studija. Filmą baigus, išvyksta į Dallas, Tex., vaidinti pagrindinę rolę "Hollo Dolly" veikale. Sėkmės Tau, Rūta, nes Tavo gabumai ir asmenybė kalba už Tave.

Juozas K A R I B U T A S

A T S I Ū S T A P A M I N Ė T I

LIETUVIŲ DIENOS

"Lietuvių Dienų" žurnalo, kovo mėnesio numeris jau išsiuntinėtas prenumeratoriams ir platintojams. Jame randama: Dr. Jonas GENYS - Turėkim viltį, Lietuva vėl bus laisva. Kun. Kazimieras PUGEVICIUS - Dievo ir artimo tarnyboj. Kultūra - kaip duona. Dr. Jonas BALYS - Dievai ir Demonai. Alf. KONCE - Miestelis Wilno Kanadoje. Garbės prenumeratoras ir aukos kompiuterio fondui.

Anglų kalbos skyriuje randam: Irena LUKŠYTĖ-GODDARD - Velykų laikotarais senovės Lietuvoje. Viktorija MATRANGA ir Aldona VESLKIENĖ - Ypatinga liaudies meno paroda. Rūta SKIRIUS - Lietuviškoji opera. Alex DUNNE - Kalifornietis, pasaulinis šachmatų meistris (Vytautas Palčiauskas).

Žurnalas gausiai iliustruotas nuotraukomis. Viršelyje - prezidentas Ronald Reagan ir kun. Kaz. Pugevičius. "LD" prenumerta - 20 dol. metams; Kanadoje - 25 dol. Prenumeratas siųsti "L. D." redakcijai, 4364 Sun - set BLVD. L. A. Ca. 90029.

Nuo Inkų Karalijos Per Buvusių Vergų Miestą į Gražųjį Rio

Antanas K e b l y s

/ t e s i n y s /

Stebėtina, kad šioje aukštumoje visada jie turėjo vandens. Ir šiandien mažom kaskadom krenta vanduo per uolas ir padarytus akmenyje urvus. Šioje aukštumoje debesis visada užkliūva ir palieka savo duoklę. Ir mane ten būnant "pakrapino". Šios vietovės šone yra kitas, žymiai aukštesnis kalnas, kuriame gyvendavo žvalgas. Jis galėjo išžvalgyti visą apylinkę ir pastebėjęs pavojų, pranešti. To kalno keteroje matyti tie platūs žemės laiptai, kuriuose žvalgai augino sau maistą.

Mano kelionės draugai izraelitai užsilipo ant to aukškalno ir jiems truko apie porą valandų kol vos spėjo sugrįžti laiku į traukinį.

Šioji paskutinė inkų vietovė nepasižymi jokia skulptūrom taip kaip kad Meksikos / Chichen Itza/, Majų ir Atekų kultūros paminklai, nes prieš keletą metų teko tenai lankytis ir šiandien galima palyginti.

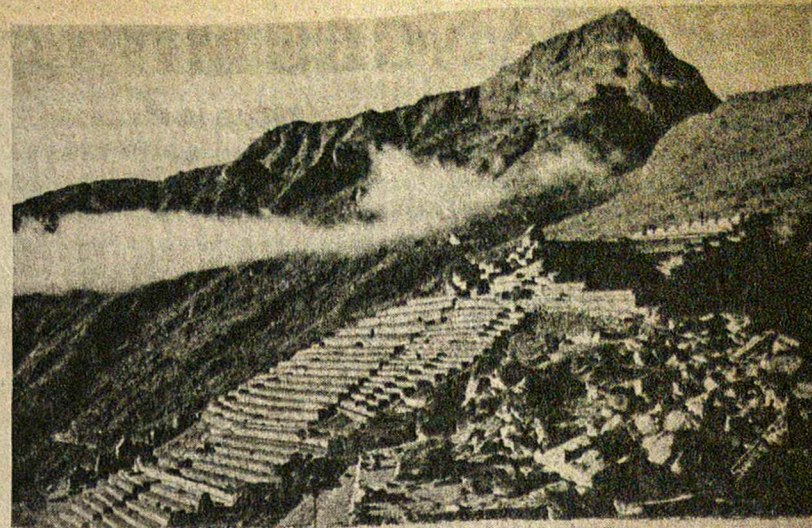
Apžiūrėję visą vietovę su gidų pagalba, grįžtam užkandžiams restoraną, o po to žemyn autobusais į traukinį. Prie traukinio stotelės vyksta gyva prekyba. Nemažas plotas skirtas verteloms. Didžiausios krūvos visokių vilninių megztinių, pagamintų iš vietinės llama, alpoha gyvulių vilnų ir kitokių įvairiausių prekių. Prekijai užpuola tave kaip bitės, ir negali atsigręžti ko nenupirkęs. Pagaliau pavakaryje pajudame Cusco link. Per traukinio langą seki vaizdas ir buvo įdomu stebėti vietinę gamtą ir jos gyventojus.

Grytelės sukrėstos iš žemės, maišytos su šiaudais. Vietoje langų - skylės, vietoje durų - anga; stogas dengtas šiaudais, ir mačiau rūkstančius dūmus pro tuos šiaudus, nes buvo verdamas valgis. Varganas tų žmonių gyvenimas. Matėsi ir galvijų bandos, bet tai jau didžiųjų ūkių - fazienų - galvijai, juodmargės ir žalmargės karvės, kurias prižiūri плеmyns ant arklių jodinėdami - "gaučai". Apranga - vilnoniai rūbai, nes saulei užėjus už debesų, ar naktį yra šalta.

Transportas vyksta moterų pagalba, kurios neša prekes į turgų ant galvų. Ilgesnės distancijoms naudoja gyvulį llama. Kita dieną teko lankytis bažnyčiose. Nepaprastas puošnumas ir grožis, daug aukso ir sidabro jose sukaupta. Tai kolonialinis palikimas. Šiandien nebūtų įmanoma, ir nebūtų prasmės taip ištaigingam puošimui.

Skverai puikuojasi fontanais, gėlių lysvėmis ir stovydomis. Visur labai švaru ir gražiai tvarkoma. Pasako-

4 pai.

VAIZDAI IŠ MACHUPICCHU; 1. daržų terasos; 2. Llamos griuvėsiuose ir 3. karinis bokštas; fone Huinapicchu viršūnė 8.230 pėdų aukštumoje. Nuotr. Swiss Foto.

natvėje visi buvo aprūpinti.

Atėjo laikas atsivieškinti su šiuo istoriniu miestu ir jo aukštumom. Ir už valandos, peruviečių lėktuvais mus jau pristato sostinėn Limon. Lima, jeigu jos nešaldytų Huboldt šaltoji srovė, būtų labai karšta, o dabar net maudytis Pacifike nėra didelio malonumo, nes vanduo šaltokas. Dažnai miestą gaubia rūkas. Pats miestas pakilęs nuo jūros paviršiaus apie 500 metrų, tai į paplūdimius ir iš jo reikia tuos metrus nugalėti. Sustojau Grand Hotel "Miraflores". Viešbutis patogioje ir saugioje vietoje. Bet ir čia kambaryje nepatartina savo turtelio laikyti, geriausia padėti į viešbučio veltui duodamas apsaugos dėžes. Pasiimti, kas tai dienai reikalinga. Šita apsauga reikia naudotis visoje Pietų Amerikoje.

Iš viešbučio susirišau per meksikietį prietelį, vietinė gide limiete. Kiek jai laikas leido, aplankėme keletą muziejų ir patį ištaingiausią ginklų ir aukso muziejų, kuriame sukauptas praeities turtas ir ko ispanai nesurado ir neišsivežė. Taipogi ji nuvežė ir į vietinį turgų, kuriame viešokiams išdirbinių galėjų pamatyti. Peru pasižymi gerais aukakaliais, bet tik dar kelionės pradžiai - tai tenka susilaikyti ir neapsikrauti balastu. Ji mane taip pat paskvietė į savo dėdės gimtadienio pobuvį. Teko paragauti tipiško peruviečių maisto.

Specialiame miesto apžiūrėjimo ture gidai nuvežė pirmiausia prie gražiosios katedros; paskui - prezidentūra su senoviškom prancūziškom uniformom apsirengusiais sargybiniais ir jų čekoslovakais ginklais /koks kontrastas/. Buvome įvesti į kelių šimtmečių senumo dar gyvenamą namą tos pačios šeimos, bene 18-tos generacijos. Kiek čia matėme paveikslų, skulptūrų! Perėjome per pirmąjį Peru įkurtą dominikonų universitetą. Žinoma, šiandien jis jau yra išsikėlęs kitur - tik vienas jo pastatas - biblioteka tebėra toje pačioje vietoje. Gražus vienuolyno pastatas tebevertojamas tų pačių dominikonų vienuolių. Jų bažnyčioje nepaprastai graži ir istorinė zakristija ir jos šone - pirmoji universiteto aula. Senajame mieste, kada remontuoja namą, tai fasadą turi palikti tokį, koks jis buvo. /Verta išidėmėti/. Valstybė restauruoja pastatus ir bažnyčias.

Teko pereiti ir per inkvizicijos kambarius, kurie egzistavo 236 metus... Tad ir čia nepalaido nekankinę tų vargšų "netikėlių". Beveik 300 metų ispanai viešpatavo šioje kultūringoje šalyje primeddami savo valią ir gyvenimo būdą.

Sakoma, kad Peru mokesčių mokėtojų iš 18 milijonų gyventojų tėra 800-tūkstančių. O visi kiti keliošiai prekėmis ir nežino, kas tai yra pajamų mokestis. Tai iš tos surinktos sumos vyriausybė nelabai daug ką gali padaryti.

Kraštas - pilnas visokių vaisių ir daržovių, nes klimatas nuo tropikinio iki sniegais apklotų kalnų. Sako - ma, kad vien bulvių čia auginama iki 220 rūšių. Upeliukai ir upės išraižo visą kraštą ir gausu visokeriopos žuvies. Šlubuoja transportas, kuris nepajėgia tų gėrybių visur pristatyti. Kasdieninis maistas daugiau europietiškas, nevartojama aitrų prieskonį. Ypatingai geri yra žuvies patiekalai. Su doleriu mums buvo lengva, bet vietiniams gyventojams vidaus kainos yra aukštos. Sakoma, kad šeima iš 4 asmenų gaunanti mėnesiui 500,000 sol., o pragyvenimui reikia milijono. Tad galą su galy sudurti nebėra įmanoma. /Tokį atlyginimą gauna mokytojas, o kiek yra mažiau gaunančių!/. / bus daugiau /

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

Jaunieji Kelmės cirkininkai su savo vadovu G. Vingriu (kairėje)

CIRKO MĖGĖJAI

Neseniai Šakiuose vyko Lietuvos cirko mėgėjų konkursas "Cirko Žiburiai". Dalyvavo 11 mėgėjų grupių. Labai gerai pasirodė Kelmės cirkininkai, kuriems vadovauja Genutis Vingras, atvykęs į Kelmę iš Šiaulių 1981 metais. Su jo grupe dirba apie 50 moksleivių, pasižyminčių ištverme ir darbštumu.

FOTOGRAFIJŲ PARODA TALLIN'E

Lietuvos Fotografijos Me-nio Draugija ir Tallin'o Foto Klubu iniciatyvomis Estijos sostinėje buvo surengta Romualdo Augūno fotografijų paroda, viso 100. Iš jų 30 fotografijų pasakoja apie Lietuvą, kitos atrinktos iš ciklų "Kalnai ir žmonės", "Susitikimas su Indija", "Draugystės akimirkos Konge".

MĖGĖJŲ FILMŲ FESTIVALIS

Kovo pradžioje Vilniuje įvyko Lietuvos saviveiklinių filmų festivalis "Šeima-85". Buvo parodyta daugiau kaip 20 dokumentinių ir vaidybinių filmų. "Šeimos" žurnalo premija paskirta vilniečių A. ir A. Slavinskių juostai "Pradžiai". "Tarybinės Moters" žurnalo premija teko klaipėdiečiui P. Billui už filmą "Gimines Aplankius" ir kino mėgėjų Draugijos premija-kauniečiui A. Ulevičiui už humoristinę filmą "Petras Gamina Pusryčius".

APIE JOGAILĄ

Pirma: Jogaila kaltas dėl savo dėdės KESTUČIO, atkakliausio kovotojo prieš kryžiuočius, mirties. Ir antra: būdamas Lenkijos karaliumi, jis stoji už savo tėvynės, Lietuvos valstybės palaikymą, žadėdamas jai suklestėjimą svetimųjų valdžioje. Štai dėl ko lietuviai savo vaikams nedavė ir neduoda Jogailos vardo.

Jogallai nepavyko Lietuvos paversti Lenkijos dalimi, Lenkijos feodalų siekimai išsipildė vėliau. Deja, tas išsipildymas sutapo su tvano įsigalėjimu. Neekskluziavo, kas buvo skenduolis ir kas gelbėtojas: tvane abu nuskeno.

/J. Jurginis, iš "Istorija ir Poezija" /

AR PASKAITAI SAVO VAIKUI LIETUVIŠKŲ LIAUDIES PASAKŲ? JOSE RASI IR GROŽIO IR JUMORO IR IŠMINTIES!

Dramos Teatro istoriją Zundermann'o veikalu "Joninės". 1923 m. išvyko į JAV, bandydamas laimėti hollywoodo, vaidino filmose ir organizavo lietuvių teatrą Amerikoje.

1931 m. grįžo į Lietuvą. Čia jau teatruose buvo įsitvirtinę kiti žmonės. Jo svajonė susukti filmą, entuziastų nesurado.

J. Vaičkų straipsniais paminėjo vietinė spauda.

KELIONĖS DĖL CHALATĖLIŲ

Vilnietės skaitytoja atkreipia dėmesį, kad ieškodama ir jos nori tvarkingai, grašau lengvo chalatlėlio nestan-

artinio dydžio, atvyko jo pirktis į išreklamuotą Kauno centrinę universalią parduotuvę "Merkurijus". Nu-siuntė į moteriškų suknelių skyrių, po to į specialų skyrių Petrašiūnuose. Ten rado tik didžiausio išmatavimo rūbus ir avalynę. Taip suklaidinta ir prisivažinėjusi, grįžo į Vilnių be chalatlėlio. Savo laišką spaudai baigia: "Su apmaudu galvojau, kodėl pilnesnės ir pagyvenusios moterys taip nuskriaustos. Juk ir jos nori tvarkingai, grašiai atrodyti".

VYRESNIS ŽMOGUS MŪSŲ APLINKOJE

/Pašnekesys Auksinio Amžiaus Klube RŪTA 1985. IV. 25./ Irena LUKOŠEVIČIENĖ

Kalbėti apie vyresnį žmogų man asmeniškai nėra lengva, nes neturėjau laimės pažinti savo tėvų, sulaukusių auksinio amžiaus. Kai mes išsiskyrėm, jie buvo beveik dvidešimt metų jaunesni už mane dabar. Savo senelių prisiminimas - yra vaikystės dienų vaizdas. Profesiniai daugiausiai dirbau su šeimomis, su studentais, o paskutinius 12 metų dirbu vaikų ligoninėje.

Tai gi ir mano mintis, kuriomis pasidalinsiu šią popietę su jumis, priimkit kaip asmenišką pagalbą, kokia kryptimi būtų malonu palinkti, kaupiantis gyvenimo metams.

Žinom, kad gyvename pasaulyje, kuriame daugiausiai branginamos vertybės nebūtinai yra pritaikomos vyresnio amžiaus žmonėms. Galima tik suminėti keletą, kas yra gana svarbu mūsų visuomenėje: aktyvumas, fizinis grožis, produktyvumas, veržlumas, daugelio dalykų įgyvendinimas. Esmėje, žmogaus vertė išūrima ne pagal tai, kas jis yra kaip žmogus, bet pagal tai, ką jis turi, kaip atrodo, kur gyvena, kokia mašina važinėja, kaip rengiasi ir t. t., ir t. t.

Visa tai, nors mes dažnai manom, kad tuo netikim, kad tai nėra esminiai dalykai, eidami per pasaulį ir gyvendami savo aplinkoje, esame įtakoti ir nejučiomis tai pasidaro mūsų gyvenimo dalis.

Žinom, kad žmogus savo gyvenime praeina visą eilę etapų nuo kūdikystės iki senatvės, kurie turi savo charakteristikas, grožį ir prasmę. Jei panagrinėsime anksčiau paminėtas vertybes, jos yra ypatingai charakteringos jaunesnei kartai.

Esmėje, kai žmogus yra auginamas ir auklėjamas tėvų, o vėliau ir jam bręstant, mėginama įdiegti visą eilę vertybių - idealų, kaip meilė, pasitikėjimas, atsakomybė, pastovumas, pareiškimas, pasiaukojimas ir supratimas kitų. Galima būtų išskaičiuoti dar daug daugiau jų, kurios nebūtinai mūsų visuomenėje yra daugumos labai vertinamos ir išgyvenamos. Pasidairykite tik šią popietę aplink save ir pamatysime, kiek čia šiandien yra suėję sveiko gyvenimo supratimo ir patirties, išgyvenimų, kurie žmogų brandina ir kurie buvo pagrindiniai ilgo gyvenimo kelrodžiai: meilės, pareiškimo, atsakomybės ir pastovumo išgyvenimų. Ir nežiūrint viso to, vyresni žmonės pasijaučia nereikalingi, nenaudingi, nesuprasti.

Atsakymas ar paaiškinimas nebūtinai yra tik jaunesnės kartos reakcijose, kuri, kaip mes manom, mūsų nesupranta, mumis nesirūpina, atmeta mūsų nuomones ir galvojimą.

Jaunesnioji karta yra tokia, kokią mes ją išauuginom, o mūsų senatvė yra tokia, koks buvo mūsų gyvenimas. Tuo noriu pasakyti, kad dažnai mūsų jaunesnioji karta yra neatsakomyja, nepasiaukojanti, nesuprantanti, nes mes niekada to iš jų nereikalavome. Dažnai, vardan meilės, mes juos visą gyvenimą nesveikai paikinom, "papierkinėjom", pavertėm materialinėm gėrybėm ir patogumais. Nesidalinom savo išgyvenimais ir rūpesčiais; jie yra įpratę tik tai gauti, o ne dalintis. Ir čia turio galvoje ne tik materialinį, bet ypač dvasinį dalinimąsi.

Jeigu vyresnieji žmonės pažūrėtų į save realiai, pastebėtų, kad dažnai kažkur savo gyvenime sustojam - atrodo, kad su amžiumi mums jau nieko nereikia, niekame nebematome prasmės, esame nusivylę. Neprimame savo jėgų ir stiprumo sumenkėjimo, savo savarankiškumo susilpnėjimo - ir tai padaro mus irzliais, nepatenkintais, kartais net piktais ir pavydžiais savo aplinkai, draugams, savo artimiesiems ir gyvenimui.

O visi svajojom apie gražią, neproblematiską senatvę. Iš tikrųjų gi, ir šis gyvenimo laikotarpis priklauso mums. Todėl yra svarbu jį pilnai išgyventi, o ne vegetuoti. Deja, ir čia, kaip ir kiekvieno žmogaus gyvenime nėra tikslų receptų ir nurodymų, nes kaip ir visą gyvenimą, taip ir šią gyvenimo dalį mes gyvename pagal savo išieties tašką; pagal tai, kas mes esame, kuo tikime, ko siekiame.

Jei gliau pažūrėsim į gyvenimą, pastebėsim, kad būti laimingi, reikia keliauti dviejų kryptų keliu. Tai reiškia

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI!

C F M B

RADIO 1410 MONTREAL

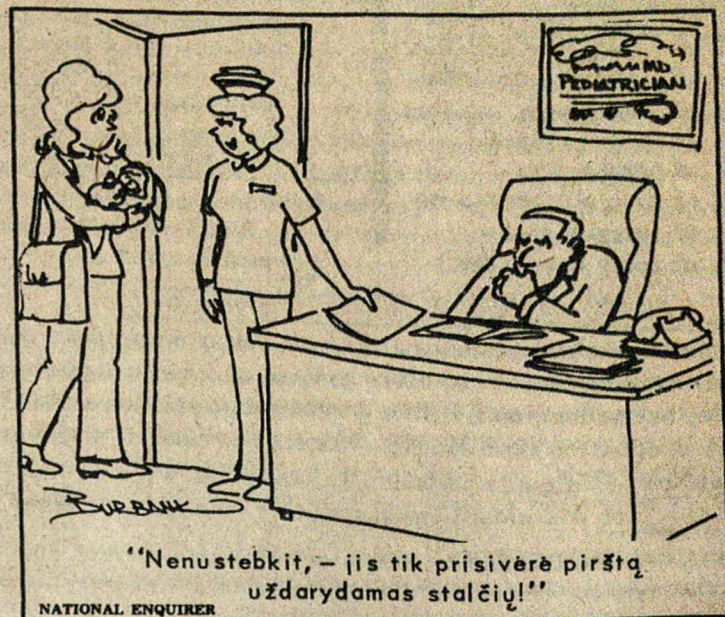
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES

Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KREIVI VEIDRODŽIAI

TEISINĖS KALBOS AIŠKUMAI

Britų didžiausioje vertimų įstaigoje - Tarptautinių Techniškų Tekstų Vertimas - suskambo telefonas. Moteris teiraujasi, ar čia atliekami vertimai į anglų kalbą.

- Žinoma, - atsakė tarnautojas. - Kurioje kalboje jūsų tekstas?

- Anglų, - atsakė moteris. Pasirodo, kad norėjo išsinuomoti automobilį ir negalėdama išsiaiškinti teisinio kontrakto stiliaus, nutarė kviestis profesionalus vertėjus į pagalbą.

KAIP KRITIKUOTI NEIŽEIDŽIANT

Išvertus šį pavadinimą į tiesioginę kalbą, būtų galima paprastai pasakyti: "Kaip nebūti storžieviu".

Kritika dažnai išsiskiria neigiamais jausmais ir išsėdimais, nes dauguma mūsų nemokame kritikuoti.

Dr. M. Tores - Bendrosios Medicinos Centro Ohio, Psichiatrijos Departamento pirmininkas, sako: "Kuomet kritikuojama su laikysena "Aš teisus, o tu ne" - daroma pati didžiausia klaida.

Yra būdai kritikuoti, neišsiskaidant pykčio, išsėdimų ir neatitinkančių nuo savęs asmens:

1. Jeigu turi ką kritikuojančio pasakyti, pradėk su teigiamu įvertinimu. Pav., "Jūs visada toks rūpestingas apskaičiavimuose, ir sunku patikėti, kad čekių knygelės balansas neatitinka".

2. Pasakyk kritiką be piktumo balse, veide ar kūno laikysoje.

3. Kalbėk apie neigiamus dalykus privačiai - nekritikuok kitiems girdint. Tai verta prisiminti ir šeimos situacijose. Tėvai, nekritikuokite savo vaiko girdint kitam vaikui, nekritikuokite savo žmonų ar vyrų girdint jūsų vaikams, draugams ar viešoje vietoje.

4. Kad kritika labiau veikty, ji turi būti daroma pabrėžiant rezultatus. Pav., jei norite, kad jūsų paauglys tvarkingiau užlaikytų savo kambarį, galvokite, kas jam būtų vertinga. Pastebėkite jam, kad tvarkingesniame kambaryje galės pasikviesti draugų ir greičiau suras savo rūbus, plokšteles, juosteles ir t. t.

5. Nekalbėk taip, lyg kitas asmuo būtų 100% kaltas. Prisiimk ir sau dalį atsakomybės, kai kritikuoji. Pav., jei kas nors užmiršo grąžinti jums pasiskolintus įrankius, sakysite: "Aš turbūt nepasakiau aiškiai, kad būčiau norėjęs tuos įrankius tuojau gauti atgal".

- reikia mokėti duoti ir priimti, reikia - dalintis. Žmogus, kuris gali tik duoti, lengvai tampa išdidus, nepasiekiamas kitiems, tolimas, o pats dažnai pradeda jaustis nusivylęs, neįvertintas, nesuprastas. Ir priešingai, žmogus, kuris nori tik gauti - mes jį nedvejodami laikom sava - naudžiu, egoistu, išnaudotoju.

Gyvenimui bėgant ir metams kraunantis, šie visi bruožai darosi ryškesni, aštresni. Todėl ir auksinio amžiaus sulaukus, verta kartas nuo karto sustoti ir mėginti į save pasižiūrėti vienam patiam ir su kitais kartu. Ar tas paveikslas, kurį atrandam savyje mums yra savas ir mielas? Ar jis dar vis mūsų idealų ir vertybių skalėje?

Jei atsigręsim ir pažvelgsim į savo nueitą kelią, su rasim daug laimės, rūpesčių, išgyvenimų ir darbo, darbo, darbo. Pamatysime, kad daug ką norėjome patirti, daryti, bet negalėjome, neturėjome sąlygų. Daug ką darytume visai kitaip, jei šiandieną galėtume gyventi iš naujo.

Sulaukus auksinio amžiaus, nevienas klausiam savęs, kiek metų dar mums liko? Ir dažnai išsigastam ir neklausiam toliau. O vertėtų gal paklausti savęs, kaipgi tuos metus sunaudosim, kaip juos išgyvensim? Gal gi dabar, kai turim daugiau laiko, gyvenimo patirties, galim dar gliau įprasinti savo idealus ir siekimus? Gal reikia leisti sau džiaugtis tuo, kuo gyvenam? Gal reikia dabar leisti sau dalintis tuo, kuo turim, kuo gyvenom ir gyvenam su savo vaikais, artimaisiais, draugais, o ne svajoti apie didelius palikimus po mirties.

Skubėdami per gyvenimą, dažnai negalėjome pasinaudoti grožiu, menu ir daugybe kultūrinių apraiškų, kurios mums supo. Ar nebūtų smagu savo laiko dalį dabar tuo užpildyti?

Laimingu atveju, mes gyvename krašte, kur socialinė sistema sudaro tokias gyvenimo sąlygas, kad galim kalbėti apie aprūpintą senatvę. Tenka ir toliau ieškoti gyvenimo prasmės, o svarbiausia, IŠMOKTI ĮGYVENTI IKI MIRTIES, o tai gal ir yra pats didžiausias gyvenimo menas.

AA CENTRINĖS:

Montreal 273-7544

Ottawa 523-9977

Toronto 489-3693

Hamilton 522-8392

London 438-1122

Windsor 252-3842

Calgary 287-2712

Winnipeg 233-3508

Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.

9 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);

Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.: 768-9606;

JONUI R.: 337-8637

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 1/2 % už 90 dienų term. indėl.
8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
8 3/4 % už 1 metų term. indėlius
9 % už 2 metų term. indėlius
9 1/2 % už 3 metų term. indėlius
10 % už pensijų planą
9 1/2 % už namų planą
7 1/2 % už specialią taup. s-tą
7 % už taupymo s-tas
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asm. paskolas nuo 11 1/2 %
už nekilnojamo turto paskol.
(mortgages):
su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 10 3/4 %
2 metų 11 1/4 %
3 metų 11 3/4 %
(fixed rate)
su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ar 3 metų: 10 1/2 %
(variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 43 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75 % įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupydydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmenines paskolas mirties atveju a, draustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 10 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais - nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Lietpos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West,
Telefonai: **532-8723** Toronto, Ontario
ir **532-1149** M6P 1A6

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont.
M6H 1A8

TELEFONAI: 532-3400
532-3414

AKTYVAI - VIRŠ 27 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
Antradieniais 10-3
Trečiadieniais uždaryta
Ketvirtadieniais 10-8
Penktadieniais 10-8
Šeštadieniais 9-1
Sekmadieniais 9-12:30

MOKA UŽ:

90 dienų term. indėlius .. 8 1/2 %
180-185 d. term. ind. 8 1/2 %
Term. ind. 1 metų 8 3/4 %
Term. ind. 2 metų 9 %
Term. ind. 3 metų 9 1/4 %
Pensijų s-tą 10 %
Spec. taup. s-tą 7 1/2 %
Taupomųjų s-tą 7 %
Depozitų - čekių s-tą ... 6 %

DUODA PASKOLAS:

Asmenines nuo 11 1/2 %
Mortgičius nuo .. 10 1/2 %-11 3/4 %

ANAPILYJE skyrius veikia sekmd. 9:30 v.r. - 1 p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paroduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS -

NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

toronto.

• YRA laisvų vietų autobu - se, kuriuo vyksta VOLUN - GĖS Choras į Chicagą, GEGUŽĖS 17 d. penktadienio vakare. Grįžta GEGUŽĖS 19 d., sekmadienio vakare. Norintieji vykti, prašomi pranešti Mariui Rusinui vaka - rais tel.: 848-0320.

• LIETUVIŲ NAMŲ POILSIO STOVYKLA šiemet vyks Tėvų Pranciškonų vasarvietėje Wasagoje RUGPJŪČIO 10-18 d.d. Virtuvę prižiūrės J. Birštonas. Daugiau informacijų teikia V. Kulnys tel: 769-1266.

• MAIRONIO MOKYKLA ir LITUANISTINIAI KURSAI minės savo veiklos 35 metų sukaktį gegužės 11 d., šeštadienį, 6:30 v.v. LIETUVIŲ NAMUOSE iškilminga vakariene. Informacijai tel: 271-1640 Birutė Batraks

• IDOMŲ FILMŲ rodys LIETUVIŲ NAMŲ KULTŪRINĖ KOMISIJA birželio 2 d. Lietuvių Namuose.

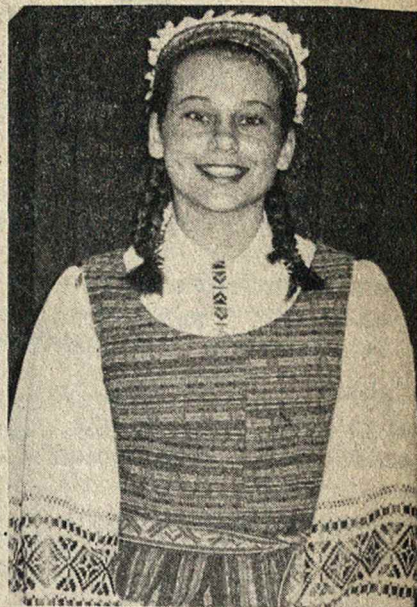
JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENA PENKTADIENĮ IŠGANYTOJO PARAPIJOS SALIJE (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West, kampas Indian Rd.). 7:30 val. vakaro.
SKAMBINKITE: 487-5591

"ATŽALYNŲ" 14-TASIS METINIS KONCERTAS - BALIUS TORONTE 1985.4.27. Nuotraukoje jauni atžalyniečiai Nuotr. Stepo Varankos

ZITA GURKLYTĖ - "Vilniaus" Karalaitės palydovė, vakaro pranešėja.

"ATŽALYNŲ" METINIAME BALIJE: Iš kairės: Lilija Pacevičienė-Zinkevičiūtė - vieno vadovė, Valteris Dauginis - Komiteto narys; Silvija Zinkevičiūtė-Saplienė - studentų mokytoja ir vadovės padėjėja; jauniausi atžalyniečiai

Visos nuotraukos Stepo Varankos

TORONTO "ATŽALYNAS" SU JAUNA ATŽALA

Koncertas - Vakaras "ATŽALYNŲ" jaukus koncertas - šokiai įvyko š.m. balandžio 27 d., Toronto Lietuvių Namuose. Tai buvo 14-tasis atžalyniečių metinis pasirodymas.

ATŽALYNŲ renginiai, koncertai, šokiai bei popietės yra Kanados lietuvių mielai lankomos. Iš to atžalyno išaugs būsimieji lietuviai veikėjai.

Jau nemažas skaičius buvusių atžalyniečių yra tapę profesionaliais: daktarais, dantistais, mokytojais, muzikais, menininkais ir kitų sričių žinovais. Dalis iš jų įsijungė į išeivijos lietuvišką veiklą, siekiančią savo tėvų pavergtai tėvynei atgauti laisvę ir nepriklausomybę.

ATŽALYNAS, GINTARAS, GYVATARAS, skautai ir kiti visi jaunimo sambūriai - tai išeivijos lietuvių vilties ir atgaivos šaltiniai.

ATŽALYNŲ parengimų rengėjai visada stengiasi atžalyniečių programą kuo nors naujo įtraukti. Be šio kančio ATŽALYNŲ jaunimo, programos koncertinę dalį atliko neseniai iš pavergtos Lietuvos atvykęs į Kanadą profesionalė pianistė Leokadija Paulauskaitė-Kanovičienė, Vilniaus Konservatorijos buvusi dėstytoja. Ji atliko keletą trumpų ištraukų iš Čiurlionio ir Cholin'o kūrinų.

Po jos, kitą koncerto programos dalį atliko jauna muzikė, solistė ir dirigentė Linda Marcinkutė. Tai garsėjanti, žavi savo jauna išvaizda, atrodo scenai tik ir gimusi, dainininkė. Savo malonių švelnių balsu perkėlė klausytojus į numylėtus tėviškes laukus. Ji dainavo Gruodžio, Galvičiaus, Šimkaus ir kitų kūrinius. Jai akomponavo Graham Grant.

Programą pranešėjos pareigas sklandžiai atliko "Vilniaus" Karalaitės palydovė Zita Girklytė.

GERBIAMIEJI SKAITYTOJAI, BŪTŲ LABAI GERAI, JEIGU IKI ŠIO MĖNESIO PABAIGOS ATSIJŪSTUMĖTE "NL" PRENUMERATŲ UŽ ŠIUOS METUS. KITAIP PAŠTAS REIKALAS IŠ MŪSŲ PABRANGINTOS SIUNTOS. DĖKOJAME! -NL-

Padėkos Žodis

Pasibaigus vakaro programos koncertinei daliai ir ATŽALYNŲ visų grupių šokiams, atžalyniečių tėvų komiteto veiklus atstovas Valteris Dauginis, iškviėtas į sceną visus programos atlikėjus, šokių grupių vadovus, išreiškė jiems nuoširdžią padėką.

Vakaro dalyvių tarpe buvo svečianta, į kuriuos V. Dauginis kreipėsi angliškai: "We are honoured with the presence of a great number of non lithuanian speaking friends and guests. We extend our warmest welcome and appreciation for your presence."

We are certain, this evening will broaden all of our horizons and remain as an example of transcending our cultural heritages.

We do hope you found this evening an illuminating experience which will guide us in unison for years to come."

Toliau V. Dauginis padėką tęsė lietuviškai: "Man tenka maloni pareiga pasveikinti visus ATŽALYNŲ koncerto balius dalyvius. Šis metinis koncertas yra 14-tas. Tai pasiaukojusių tėvų, mokytojų ir susipratusių, mylinčių lietuvišką jaunimą tautiečių nuopelnas. Jiems priklauso didi padėka.

Matomi rezultatai pilnai patvirtina tautiečių dedamas viltis į mūsų jaunimą. Aišku, vieni šokėjai be vadovų, mokytojų, muzikantų, patalpų ir geros vadovybės, būtų tik palaida jaunimo grupė.

Šiuo metu vyriausia visų grupių vadovė yra Lilija Pacevičienė-Zinkevičiūtė. Studentų grupės vadovė-Silvija Saplienė-Zinkevičiūtė; Vida Dovidaitė, Raimundas Torūta, Marytė Hurst-Gudauskaitė, Daiva Krivaitė ir Vida Vitkūnaitė-jaunoji kar-ta.

"Atžalyno" Muzikantai. Be muzikos jaunimas negalėtų ir šokti. Savo muzika "Atžalynui" padeda: Janet

Kriščiūnienė, akordeonistė, Kazys Deksnys, akordeonistas iš Burlingtono, Martynas Tarvydas, groja sinteseizeriu ir vargonais, ir Andrius Vaičiūnas- būgnai.

Repeticijoms patalpas gauna ATŽALYNAS Toronto Lietuvių Namuose. Jaunimui nuolat savo darbais ir paslaugomis nuoširdžiai padeda Kazys Jusumas ir Juozas Venslovaitis. Retkarčiais ir kiti.

Šia proga reiškiu gilią padėką Lindai Marcinkutei už koncerte atliktas dainas: Gruodžio "Žemė kėlė žolę" ir "Aš Anita"; Šimkaus "Kovėjai pučia", "Anoj pusėj Dunojėlio" ir "Oi, kas"; Galvičiaus "Tyliau, tyliau"; Mendelsono "Dainos sparnais" ir Balevičiaus "Oi, neklauski".

Leokadijai Paulauskaitė-Kanovičienėi už Čiurlionio Noktiurną, Opus 6, Nr. 2; Chopin'o valsą, Op. 64, Nr. 2; akomponuotojui Graham Grant, kuris yra muzikos mokytojas ir bažnytinės muzikos direktorius.

Nuoširdi padėka priklauso virtuvės šeiminkai p. Juknienėi, jos talkininkėms ir talkininkams. Loterijos bi-lietėlių platintojams. Loterijos pravedėjams. "Atžalyno"

jaunom maisto padavėjoms ir padavėjams bei jų prižiūrėtojoms.

Ypatingą ačiū "Atžalyno" Tėvų Komiteto pirmininkei p. Vitkūnienėi, kuriai už pasišventimą ir rūpestį, kviečiant į sceną, kur "Atžalyno" vyr. vadovė įteiks pagerbimo ženklą "Atžalyno" skydą ir puokštę rožių."

Po to sekė vakariene su vynu. Vėliau vyko šokiai. Šokiams grojo neblogas orkestras "Tzygani"/Čigonai/. Šoko ir linksminosi ne tik jaunimas, vaikai, bet ir gilaus amžiaus "seneliai", kurie gyvena pensininkų namuose. Reikia pripažinti, kad jų dalyvavimas yra gana reikšmingas. Be jų salės nebūtų užpildytos.

Pasimatysime kitais metais.

Stepas Varanka

• Sol. Anita PAKALNIŠKYTĖ Hamilton Place dainavo Verdi operoje "La Traviata". Opera buvo rodoma per televiziją. Ją statė "Opera Hamilton" bendrovė.

• Mokinų išradėjų parodoje Ontario Muziejuje dalyvavo ir trys jauni lietuviai: Linas DAUKŠA, Tomas LIČAS ir Edvardas PEČIULIS. Visi gavo žymenis-taures.

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 - 231-2661 - 231-6226

3820 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. - 12 v.p.p.

Našys of "Better Business" Bureau

PATARNAVIMAS - GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

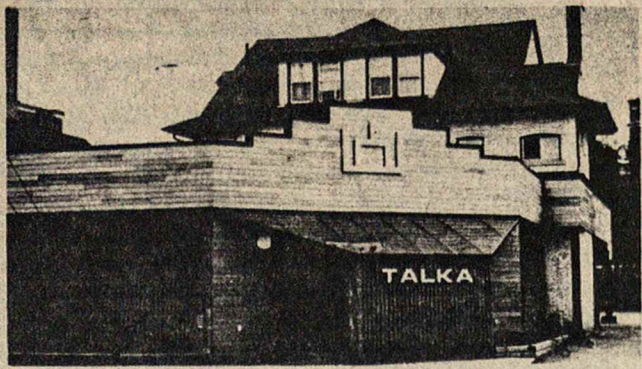
Visais kelionių reikalais
bei kur pasaulyje skambinti:

Tel. 533-3531

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 6 %
santūpas 7½ %
kasd. palūkan. už sant. 7 %
term. indėlius 1 m. 10½ %
term. indėlius 3 m. 11 %
reg. pensijų fondo 9¼ %
90 dienų indėlius 9½ %
(minimum \$ 5.000)

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask... 11¼ %
asmenines paskolas 13 %
Nemokamas pilnas čekių
patarnavimas
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santūpų
dydį iki \$ 2.000.
Nemokama asm. paskolų
drauda iki \$ 10.000.

DARBO VALANDOS: pirmadieniai, antradieniai ir ketvirtadieniai — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniai — nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniai — nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniai — nuo 9 v.r. iki 12 val. r.
Liepos ir Rugpjūčio mėnesiais šeštadieniai uždaryti.

montreal

MIRUSIAI. MŪTINAI

Norėčiau priskynus raudonųjų tulpių
Skubėti padangių žvaigždėtais keliais,
Ten už vandenyno, už tolių melsvųjų,
Pas Tave, Mamytę, ilgesio sparnais.

Norėčiau surasti Tavo mielą kapą,
Su meile padėti Tau puokštę gėlių.
Garaudžiai išsiverkti, kalbėti, sakyti,
Bet žinau, kad niekad aš jo nerasiu.
Nesulenksiu kelių ten prie Tavo kapo,
Neapibarstysiu ašarų rasa.

Už savo jaunystę nebeatsiprašysiu,
Jei kartais netyčia įžeidžiau Tave.

Pasakyk per sapną, miela Motinėle,
Ar Tu man atleidi, ar myli mane.

Aš siunčiu Tau maldą per žvaigždžių sietytus,
Pasakyk, Mamytė, aplankyk sapne...
Išėkis, Brangioji, mūsų tėvų žemę,
Gaivinauj ašaroms ir dar vis krauju,
Kad būtų atsparesnė, kad būtų tvirtesnė,
Kad vergovės našta lengviau pakeltų.

Duktė Pranasė

DALIS MONTREALIEČIŲ ŠIO PAVASARIO KLEVŲ NUCUKRINIMO
IŠVYKOJE
Nuotr. R. Otto

hamilton

MIRĖ SAVAITĖS BĖGYJE

Bene pirmą kartą per eilę metų mūsų bendruomenėje įvyko net ketverios laidotuvės veik vienos savaitės bėgyje. Buvome įpratę išlydėti ir amžinojo poilsio vietas tik vyresnio amžiaus tautiečius. Šį kartą turėjome jau ir iš jaunimo tarpo iškeltą — vusių amžinybėn.

Balandžio 16 d. antradienį, Šv. Juozapo Ligoninėje staugė mirė LESČIUS Antanas Kęstutis, 30 metų amžiaus, Liūdesyje paliko savo tėvus, seserį Vitą ir kitus artimuosius.

Balandžio 19 d. vakare, Mc Master Ligoninėje netikėtai mirė JUODIS Marcelinas, 82 m. amžiaus. Lietuvoje liko jo žmona ir sūnus.

Balandžio 25 d., Šv. Juozapo Ligoninėje mirė LIKAITIENĖ Julija, 86 m. amžiaus. Liūdesyje liko jos dukra Julija su savo vyru Leonu ir dukromis Loreta ir Daiva.

Mirusieji palaidoti per lietuvių Aušros Vartų Parapijos bažnyčią, vadovaujant parapijos klebonui kun. J. Liaubai. Prie vargonų buvo muz. A. Paulionis su poniu. Ramona Benotaitė-Ironside palaidota Hamiltono Kapinių Mauzoliejuje, kiti Šv. Juozapo Lietuvių Kapinėse Mississaugoje.

A. a. Marcijonas Juodis Lietuvoje ir Hamiltone priklauso šaulių ir veteranų organizacijoms. Marlatt'o Laidojimo Namuose rožinio metu buvo pagerbtas sargybomis ir minėtų organizacijų vėliavomis. Atsisveikinimo žodį tarė Hamiltono Šau-

lių Kuopos vadas P. Kanopa pažymėjęs, kad a. a. Marcijonas buvo gimęs beturčių šeimoje. Tačiau jo širdis ir siela buvo pilna gimtojo krašto meilės. Jam teko kariauti su Lietuvos priešais. Tarnaudamas kariuomenėje buvo sužeistas. Rašyti išmokęs tik kariuomenėje. Po to labai mėgo skaityti. Čia paliko nemažą biblioteką. Lietuvoje buvo apdovanotas Lietuvos Nepriklausomybės 10 metų sukakties medaliu, o čia, dviem šaulių medaliais. Toronto šaulių Rinktinės vardu atsisveikino svečias St. Jokubaitis, Hamiltono Lietuvių Bendruomenės vardu K. Mikšys ir senjorų "Rambyno" Namų nuomininkų vardu p. Jankūnienė, kuri tarp kitko dar priminė, kad Marcijonas mirties dieną buvo nuvykęs į miesto turgų, grįžęs namo dar su prieteliu nuėjo palošti biliardo ir ten, apie 2 val. pasijuto negerai. To prieteliaus tuoj buvo nuvežtas anksčiau minėtoni ligoninė ir jau apie 7 val. atsisiskyrė su šiuo pasauliu.

Kiti nuomininkai, patyrę šią žinią, buvo labai nustebinti ir jo gailėję. Jis buvęs geras ir tvarkingas gyventojas. Kad ir neprašytas, visada mėgdavęs apžiūrėti namus ar viską tvarkoje, ar nedega elektros šviesa, kur nereikalinga.

Tad-visų mirusiųjų artimiesiems nuosirdi užuojauta. Dar norėčiau priminti, kad Lietuvoje tebėra Marcijono žmona ir sūnus. Jis bandęs bent penktą kartą atsikviesti pas save į Hamiltoną, tačiau nebuvo gautas leidimas. Jo laidotuvėmis rūpinosi J. Januškevičius.

Z. Pulianauskas

LAIMĖJUSIEJI TROFĖJAS UŽ ŠOKIUS: J.S. Skalandžiūnaitė — Grzes ir A. Vazdinskas — už tango; V. Biliūnienė ir J. Šulmistras — už valsų. Trofėjų įteikia Birutė Nagienė "NL" Spaudos Baliaje balandžio 20 d.

Laukų Dobilas

ANAPUS PRAEITIES

Viena koja linksta, kita koja krypt,
Jau ir ant sarkuto negali užlipti.

/Girdėta daina /

Montrealio lietuvių Aukšinio Amžiaus Klubas RŪTA, Valdybos pastangomis, parūpino reikalingą ir įdomią paskaitą.

Prieš metus laiko labai naudingą paskaitą, tose pačiose patalpose skaitė jauna diplomuota vaistininkė Ina Lukoševičiūtė, joje nušviesdama vaistų vartojimo būdus ir jų rūšis. Išgyvendama dabartį ir nuklysdama į tolimą praeitį. Klausytojų buvo šilta ir nuširdžiai priimta. Mielai Ina, švaria ir taisyklinga lietuvių kalba, aiškiai ir nuosekliai viską apie vaistus išaiškino.

Šį kartą, dar rimtesne tema paskaitą skaitė Inos Lukoševičiūtės motina Irena Lukoševičienė. Tema buvo ne iš laikraščių ar knygų parinkta, bet iš savos ilgametės praktikos, dirbant toje srityje. Paskaita buvo pavadinta "Vyresnis žmogus Mūsų Visuomenėje".

Salė buvo pilna "Rūtos" Klubu narių. Paskaitininkė praktiškais pavyzdžiais nurodė gaires, kurias reikia pa-naudoti, kreipiantis į visuomenės organizacijas ar atskirus vienetus, kad gautų, reikalui esant, pagalbą, senatvei įkyriai skersai slenksčio atsistojus.

Baigus paskaitą, kaip paprastai pasipylė klausimai, į kuriuos maloniai ir aiškiai visiems buvo atsakyta. Prieš paliko ir sąrašą tokią pagalbą suteikiančių vienetų. Sąrašas paliktas Klubu valdybai ir kiekvienas suinteresuotas gali jį Klube rasti ir reikiamą antrašą nusirašyti. Valdybos ir visų klausytojų vardu, širdingai dėkoju ir prašau ir ateityje mūsų vieny nepalikti.

Po paskaitos sekė kavutė, kurios metu teko su klausytojais pasidalinti išpužiais. Patyriau, kad tokios paskaitos yra "subrendusių žmonių" labai šilta priimamos ir labai laukiamos, nes yra naudingos ir praktikoje prita-

komos. Asmeniškai mane, nežinau kodėl, ta paskaita nuvedė į labai tolimą praeitį.

Prieš kurį laiką skaičiau visiems žinomo mūsų išeivijoje esančio rašytojo romaną "Anapus Rytojaus". Jame rašytojas sukuria vaizdus, išplėšęs dabartį į gabalėlius ir juos išsivaidęs į netolimą vyksiančią tuo pačiu metu ateities dabartį. Atplaišų gabalėliai gražiai savais atgarsiais susijungę į vienetą, savotiškai žavi skaitytoją. Sukurti tokias vaizdų atplaišas reikia rašytojo sugebėjimų. Susijungę skaityti puslapiai ir šios dienos paskaita nutrenkė mane ir suartino su vaikystėje matytomis gimtinio kaimo prietemos pašvaistėmis.

Neprisimenu iš kur esu girdėjęs palyginamą posakį: Vaikystė ir senatvė tai kaip aidas garsai, paleisti nuo skardžiaus ir atsimušę į netolimai gulintį mišką. Tas posakis pasitvirtina, kai ranka į ranką su nelemtąja senatve susidūriau. Kartais, kaip magiškame veidrodyje, ryškiausiai atsispindi vaikystėje pergyventi vaizdai ir veidai, kuriuos mačiau taip labai seniai.

Paimkime dabartį. Dabartį, kada senatvė neatskiriamai prie tavo šono prisiliejusi. Čia, žiūrėk reikalingiausias daiktus ar einamuosius reikaliukus, tik pusvalandžiui pralinkus, imi ir užmiršti. Kad juos atmintum, dažniau — sial grįžti į tą vietą, kur anksčiau ką dirbai, ar stovėjai ir pamažu dairdamasis kartais atsimeni tai, ką prieš valandą buvai nutaręs padaryti, ar kur kokį daiktėlį padėjai. Tuo tarpu, kas buvo prieš visą "kapą" metelių — stoji prieš akis, lyg panoramoje viską aiškiausiai matytumėi.

Slenka laikas. Keičiasi žmonės, ir su jais visa aplinka. Gera prisimenu, kai atsikraustėme į šį kraštą, į Montrealį. Kur dabar puikiausių namų kvartalai stovi, ten tada krūmais išsipuošęs miškas stovėjo ir šeštadieniais ruošdavome piknikus. Žinoma, kartais susilmdavome už krūtinę ru raudonu raugu apsėstais prieškarniais emigrantais. Kur pats randiesi, aplinkos keičiantis stipriai nejauti, nes ji ateina su gyvenimu ir atrodo, kad taip turi būti. Bet ką palikai ten, namuose, dar vaikystės metais — keitimosi visai nejunti ir nematai, ir nenori prileisti, kad ten kas gali keistis. Lyg atrodytų, kad taip negali būti, nors žinai, kad niekas vietoje nestovi.

Kada mintimis atleikiu į savo gimtinę kaimą, man jis visada lieka toks pat. Kaip nepakeiti savo mamos ar močiutės veido, taip negali keisti tų šiaudais su samanėlėmis apsidengusių tobesių vaizdų. Tas pats kelias, tie patys medžiai ir tas pats šventas Jonas akylai seka mus upelyje maudantis, ypač prieš Sekmines, kai vanduo dar nepašventintas.

/bus daugiau /

VALYKLA SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIJŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

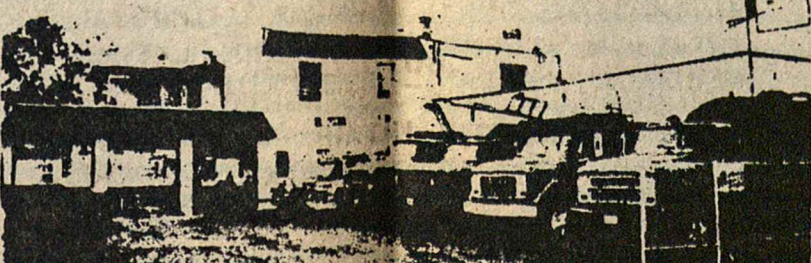
7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

GUY RICHARD ROOFER — COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogodengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

FUNERAL HOME

J. F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. 5784 Verdun Av.
Chateauguy, Verdun, Que.,
Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

MODERNIOS KOPLYČIOS

montreal

MIRUSIEJI:

● ŠTRIMIENĖ Petronėlė, 85 m. mirė. Liko duktė Kristina su vyru Leonu Šimonėliu ir vaikais Kenneth/Albertoje /, Robert/Ontario/ ir Erikas /Montrealyje/Laidojama per Šv. Kazimiero bažnyčią. Užuojauta artimiesiems.

● GEGUŽINĖS PAMALDOS vyks kiekvieną vakarą, 7 val., išskyrus šeštadienius AV bažnyčioje.

● MOTINOS DIENOS minė - jima rengia Montrealio Bendruomenės Jaunimo Sekcija. Paskaita-dr. Jūratės Cipli - jauskaitės- Tanner, programa Šeštadieninės Mokyklos mokinių. Minėjimas vyks AV Parapijos salėje, po 11 val. pamaldų.

● Šv. KAZIMIERO bažnyčioje, atvykusys vysk. P. BALTA-KIUI gegužės 3 d., vyko iškilmingos pamaldos ir jo pagerbimui pietūs.

● A. a. M. TRANELIENĖS atminimui "Nepriklausomai Lietuvai" paaukojo \$10, - J. BALTUONIENĖ.

Dėkojame! "NL"

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS MONTREALIO APYLINKĖS VALDYBA

Naujai išrinkta KLB Montrealio Apylinkės Valdyba savo gegužės mėn. 1 d. posėdyje pareigomis pasiskirstė taip:

Arūnas STAŠKEVIČIUS - pirmininkas, Vincas PIEČAITIS - vicepirmininkas, Petras DREŠERIS - sekretorius, Kostas TOLIUSIS - išdininkas, Juozas ŠIAUČIULIS - informacijai ir ryšiams su organizacijomis, Gintaras NAGYS - ryšiams su Montrealio miesto ir Federaline valdžiomis, Milda DANYTĖ - ryšiams su Baltų ir etninėmis grupėmis. Komisijos:

Milda DANYTĖ - Akcijai už Žmogaus Teises Lietuvoje, Marytė ADA MONYTĖ - Švietimas, Alma DREŠERIENĖ - Solidarumo mokestis, Alvyra KRASOWSKI - Vasario 16 Gimnazija, Dainius LUKOŠEVIČIUS - "Baltijos" Stovykla, Daiva PIEČAITYTĖ - Jaunimo Sąjunga, Juozas ŠIAUČIULIS - Tautos Fondas, Archyvas, Bronius STAŠKEVIČIUS - Kanados Lietuvių Fondas, Kostas TOLIUSIS - Šalpos Fondas, Arūnas STAŠKEVIČIUS - kultūra.

Artimiausi renginiai: GEGUŽĖS 12 d. - Motinos Dienos minėjimas Aušros Vartų Parapijos salėje; BIRŽELIO 13 d. - Sibiro Trėmimų minėjimas; SPALIO 26 d. KLB Krašto Tarybos suvažiavimas.

KLB Montrealio A - kės Valdybos Informacija

Pildau pajamų mokesčių formas, Fed. ir Prov.

INCOME TAX RETURNS

Laima Skučaitė-Rutkauskienė
Tel: 697-3846

Dr. J. MALISKA

D. D. S.

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.

Tel. Bus.: 866-8235
Namų: 761-4675

Dr. Philip Stulginski

D.D.S.

Dantų gydytojas - chirurgas
8606 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209. 364-4658

Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.

Šeštadieniais: nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.

Sekmadieniais: nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.

GREITAS, NEKAINUJANTIS PRISTATYMAS

7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4024

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.L.B., B.C.L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824;

Residence: 366-6245

NOTARAI

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

5 Place Ville Marie, Suite 1220

Montreal, P.Q. H3B 2G2

Tel: (514) 871-1430

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUDOS BALIJE A.V. PARAPIJOS SALĖJE 1985.IV.20
PROGRAMOS ATLIKĖJAI

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUDOS BALIJE

Š. m. balandžio 20 d. AV Parapijos salėje rengtas metinis "NL" Spaudos Vakarų-Balius praėjo labai gerioje nuotaikoje, dalyvaujant gausiam būriui svečių, vykstant įdomiai programai, šokių konkursais, stiprinantis karštą vakariene ir grojant

muzikantams. Sklandžiai vyko loterija, baras ir - skaitojų dėmesys perkamai elektroninei mašinėlei buvo tikrai šiltas, atnešęs dosnių rezultatų, kaip jau buvo skelbta.

Svečius pasveikino ir vakarui vadovavo "NL" Valdybos p-kas Juozas Šiaučiulis. Įdomų, kondensuotą ir gyvą žodį tarė KLB Visuomeninių Reikalų Komisijos narys inž. J. V. Danyš, primindamas, žymint 45-tuosius šio laikraščio leidimo metus. Laikraštis, neturėdamas jokio organizacinio užnugario, pasi-rinko informacinį kelią ir ant

jo tvirtai stovi. Savo žodyje J. V. Danyš prisiminė visus šio laikraščio pradininkus ir pasidžiaugė, kad montrealiečiai gali didžiuotis savoju laikraščiu.

Visi svečiai buvo maloniai nustebinti "Gintaro" Mergaičių Dainininkių ir jų takti-ninkų trijų gintariečių dainomis. Jos buvo gerai parinktos ir paruoštos, vadovaujant muz. M. Ruffo-Bilevičiūtei.

Egzotikos ir spalvų bei mielių melodijų įnešė mecenato Pr. Vapšio parūpinta havajietišų šokių grupė. /b.d./

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUDOS BENDROVĖS VISUOTINIS AKCININKŲ SUSIRINKIMAS

"Nepriklausomos Lietuvos" Spaudos Bendrovės visuotinis akcininkų - šerininkų susirinkimas šaukiamas 1985 m. gegužės 26 d. 12 val. p.p. Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 de Seve, Montreal.

Dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas
2. Prezidiumo rinkimas
3. Mandatų komisijos rinkimas
4. Praėjusio susirinkimo protokolo skaitymas
5. Valdybos pranešimai
6. Revizijos komisijos pranešimas
7. Bendrovės persitvarkymo klausimas
8. Diskusijos dėl pranešimų
9. Valdybos ir revizijos komisijų rinkimai
10. Einamieji reikalai
11. Susirinkimo uždarymas.

Visi akcininkai kviečiami dalyvauti. Negalintieji susirinkime dalyvauti, prašomi pasiųsti įgaliojimą kitam akcininkui, kuris susirinkime dalyvaus.

Kvorumui nesusirinkus, po valandos susirinkimas bus laikomas teisėtu. VALDYBA

IGALIOJIMAS

Aš,

gyvenantis

šiuo įgalioju

mane atstovauti "Nepriklausomos Lietuvos" Spaudos Bendrovės 1985 metų akcininkų (šerininkų) susirinkime.

Turiu akcijas - šerius.

Data Parašas:

TONY
PHOTO
STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALIUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALIUMINIUM, PLIENU, PLASTINE MEDZIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Seve St., Montreal, P.Q. H4E 2A8 Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS min. \$ 1,000,00	
1 metų	9 1/2 %
TERMINUOTUS INDELIUS	9 1/4 %
1 metų	9 %
180-364 d.	8 3/4 %
120-179 d.	8 1/4 %
30-119 d.	8 1/4 %
TRUMPALAIKIUS INDELIUS	
už \$ 20,000 ar daugiau	
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS	
specialios	6 1/2 %
su draudimu	6 1/4 %
kasdieninės	6 %
ČEKIŲ SĄSKAITOS	5 %

DUODA

PASKOLAS:

NEKILNOJAMO TURTO IR ASMENINĖS PASKOLOS MIRTIES ATVEJU DRAUDŽIAMOS IKI \$ 10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve	3907 A Rosemont
Pirm. Antradi. Treč.	9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais	12:00 - 8:00
Penktadieniais	10:00 - 6:00
Sekmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽĖS 15 d. abiejose parapijos salėse dirbama nuo 10:30 - 12:30 v. al.	

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

- Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- Vasaros laiku saugojimas (Storage)
- Taisau ir remeliuoju
- Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas

PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181 ; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482 - 0772

Residence: 767-4690

JONAS IR CÔTÉ

REALTIES

5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ •

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

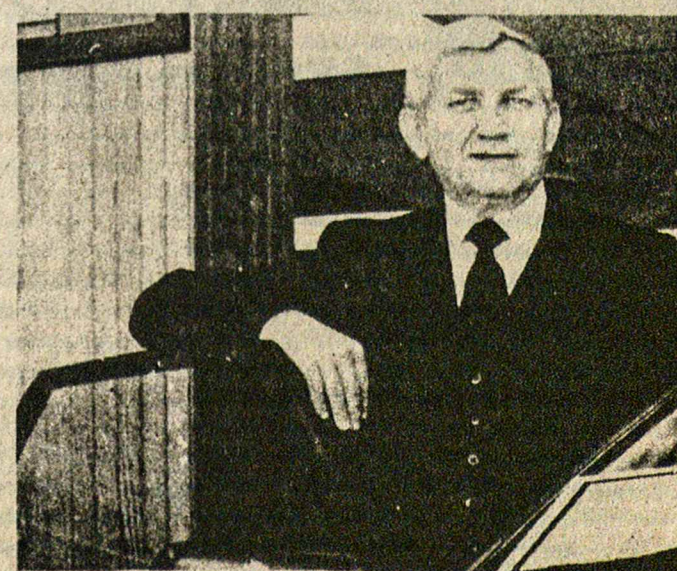
Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių atsakomybės, gyvybės draudimas

Agentūra veikia nuo 1945 m.

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391